

శ్యామలనివాస తీర్థానామ రాజీనామా ఇవ్వవలయుననియు

పాశ్చాత్య రాజ్యతంత్రము

నూతన జర్మను ప్రభుత్వ స్థాపన

(వి. ఎన్. శర్మగారు వి. ఏ. వి.టి)

గత 20, 30 సంవత్సరముల నుండియు, సాంఘికోద్యమ తత్వము క్రమేణ పాశ్చాత్య ఖండములందు వ్యాపించి సాగినది. ఉద్యమ వ్యాపనమునకు నాయకులు ఆయా ప్రభుత్వముల కలనను, ప్రజలచేతను అనుభవించిన కష్టము లన్నియును చెప్పు నవసరము. టాలుస్తాయి, క్రొవాకోజీను గాంధీ లోలందు లెనెను మొదలగు మహాత్ముల పవిత్రచారిత్రముల పఠించినవారికి, ఈ కష్టములు ఫలనికని చెప్పు నక్కరలేదు గదా! ఐటాలి సర్వగారంభము వరకు, ఈ సాంఘికోద్యమము నిపురకపైన నిష్పక్షలే, ప్రజల మనంజుల కలకర బెట్టుచుండెను గాని, సర్వ స్వాతంత్ర్యములో ఐటాలియనుగ కుదించుటకు మాత్రము తగినంత అంశము చిక్కినదిగాదు. యాదృ మియోద్యమమునకు చాలవరకు కేటాత యాచిచ్చిది. ఇది యెంతయు శుభనూతనము గదా!

ఇంతవరకును పాటకు పు జనాంగమును కనుక్రాయల వలె చూచుచు నలువిధములగు బాధలు పెట్టుచుండిన ప్రభుత్వములు, లక్ష్యపుత్రులు తమ కైకరితమును గుర్తించ సాగిరి. రాజకీయ విషయములలో గాని ఆర్థిక సాంఘిక విషయములలోగాని, మానవ సంఘమునకు సంబంధించిన అన్ని విషయములలోను, కేదవారికి నైతికము సమానస్థము గలదని గ్రహించి, వారిట్లు సమానాధిని నారంభించిరి. ఈ యద్యమము ప్రస్తుతము రష్యా రాజ్యమున ఎంతవరకు ప్రజలకు సౌఖ్యము కలుగ చేసిదియు పట్టికలను చుచ్చుచున్న వాందరికిని విదితమే గదా! జర్మను రాజ్యమున నైతికము ప్రజల మనంజులలో నది నూతన వికాసమును ప్రబల్పించి కేసిినది. ఈ యద్యమ ప్రచారమే, జర్మను రాజ్యమున తన యుండినయెడల ఆ రాజ్యపు పరిస్థితులు మరేదెభముగ నుండెడివో గదా!

నూతన జర్మను రాజ్యప్రజాశిక్షకు తయారు చేయుట లోకైతము, ఆదేశపు రాజనీతికోవిదులు, ఈ సమస్యలను గ్రహించిరి. ప్రజలు కడుపారతిన తిండిలేక, కట్టబట్టలేక నికసిండుటకు తగిన బల్లులేక పలువిధములగు కష్టముల ననుభవింతుమందు పరిస్థితులలో వారి నుద్ధరించుభోవుచున్నామని చాటుచు గోరుచుటుమిద రోగిలి పోటును బల్లుగా, సామాన్య ప్రజలకింకను అనుభవర బాధలు గలుగ చేయు నూతన ప్రభుత్వ ప్రజాశిక్షలవలన లాభలాభములను జర్మను రాజ్యతంత్రములు బాగుగ గుర్తించిరి.

సాంఘికోద్యమము రాజకీయ కష్టమునకు పూర్వమునను నైతికము ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితులను బాగుపరుచుటకు చాలవరకు పనిచేసియున్నది. ఆదేశపు ఫాక్టరీల నిబంధనలను, ఉపకార వేతనముల ప్రణాళికలను కాంతియగ చనివిన సావియటుపద్ధతి ప్రకారము జర్మనువారు ఎంతవరకు తమ యభీప్రాయమును కొనసాగించుకొన నిశ్చయమై రోగి తలెయగలదు. దేశమంతటను పనివారడ సంఘము లుండుములు. వీనికి తమ కార్యవిధానమును నిర్ణయించుకొని దానిని నిర్వహింపు ముగా కొనసాగించుకొనుటకు తమ కావ్య విధానమునకు భంగపాలు గలుగ చేయువానిని తగిన విధముగ శిక్షించుటకు తగిన ఆధికారములు గలవు. క్రొత్త ప్రభుత్వము జర్మను దేశములో సంస్థాపింపబడిన ప్రారంభదినములలో, ఈ పాటకు సంఘముల ఆధికారములను ప్రభుత్వమువారే కైకొనుటకు చాలవరకు ప్రయత్నించిరి. ఆదేశమునందలి సాంఘికవాదులు దీని కంగీకరింపక నూతన ప్రభుత్వముతో పోరాడవారే పోరాడిరి. తరువాత, అనగా 1919 నది మార్చి నెల, ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారికిని, సాంఘికవాదులకును రాజీతుడిసింది. పాటకుపు జనసంఘములను నైతికము, నూతన ప్రభుత్వపు ప్రధానాంగములుగ గ్రహించి, వానికి సర్వస్వాతంత్ర్యముల నిచ్చుటకు ఈ రాజీనముగరించి ప్రభుత్వము వారంగీకరించిరి. ప్రభుత్వ ప్రజాశిక్షయందలి అయిదవ నూత్రమున నైతికము, మానవుడు సుఖకంఠముగ తన జీవిత యాత్రను గడపుటకుగాను ఆచలంబించవలసిన వ్యాయుపదతుల నన్నిటిని, ఆచలంబించుట ప్రభుత్వ సంస్థాపనముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యమని కంఠాపథముగ చాటిరి. ఈ యుద్దేశ్యములను కొనసాగించుటకు, ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యాధిక సంఘము శోకదానిని స్థాపించిరి. ఇందు, దేశమునందలి నానావిధములగు

కార్యాధికమును కొనసాగించుటకు ఇతరులకు అవకాశ మివ్వకులయుననియు కొరుచున్నాను. అసహాయోద్యమముత్రములను సంప్రార్థముగ ఆచరణయందునువారే అన్ని రాష్ట్రములందు దుకాణముల సంఘములందు ఆధికారులుగ నుండు నితి శీఘ్ర కాలములోనే కలుగునని నమ్మి యీ రాజీనామా లేఖను ముగించుచున్నాను

వృత్తులకు సంబంధించినవారికి ప్రాతినిధ్య మిచ్చుచుండినది. ప్రభుత్వము వారు కానననధిలగా ప్రవేశ పెట్టు కాననముల చర్చించి, తమ ఆభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి నివేదించుటకు ఈసంఘమువారికి ఆధికారముగలదు. ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితుల బాగుపరచుటకుగాను, ఈ సంఘమువారే స్వయముగా క్రొత్త చట్టములను తయారుచేసి, ప్రభుత్వమువారికి పంపవచ్చును. ఇట్టి చట్టములపట్ల ప్రభుత్వము వారెట్టి విముఖ్యమును చూపక, ప్రజాప్రతినిధుల కానననభయగు చెప్పేవారు తక్షణమే సమర్పించి తీరవలయును. కానననభయ, ఇట్టి చట్టములపట్ల చర్చ జరుగుకాలమున, ఆర్థిక సంఘమువారు తమ ప్రతినిధుల నావధికు ప్రత్యేకముగ బంపి, దాని కనుపాలుముగ సభలో వాదనల నలుపుటకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చుచుండినది.

ఇప్పు డీసామ్రాజ్యాధిక సంఘమునందు 825 గురు సభ్యులుగలరు. నేను మైని నూచించుచుంటున్న, వీరిలో, కూలివారల, ప్రభుత్వోద్యోగుల, కర్షకుల, ఉపాధ్యాయుల, వారు పీఠకల, అన్ని వృత్తుల ప్రతినిధులు గలరు. ఈసంఘసభలు ఇంతవరకు ఎన్నియో జరిగినవి. ప్రభుత్వమువారిని ప్రజలకుగల వివాదములను కర్మాగారపు యజమానులకును, కూలివారలకు గలవైరములను ఎన్నిటితో ఈ సంఘమువారు వ్యాయుకంఠముగ పరిష్కరించి, అన్ని వృత్తుల వారికిని అన్యోన్యమైతిని కలుగ చేయుచున్నాను. వీరిసభలకు ప్రభుత్వోద్యోగులనువైరముచిక్కెయచునభినాన చర్చలలో పాల్గొనుచు, అన్ని విధముల సహాయము చేయుచుండును.

ఈ సంఘమేకాః, కూలివారడ్రాసంఘములు, కర్షకసంఘములు, యజమానుల సంఘములు, అవి యివి యనకేల, అన్ని వృత్తులవారికిని సంబంధించిన సంఘములు దేశమంతటను గలవు. సామ్రాజ్యోద్యమమును కొనసాగించుటకుగాను, వీరికి సర్వస్వాతంత్ర్యముగలదు. ఒక్కొక్కసంఘము, ఆ సంఘసభ్యుల వృత్తికి సంబంధించిన వరకొక సంఘముతో సర్వప్రాయం కొనుచుండవచ్చును. ఇదియుగాక, కూలివారడ్రాసను, వారియజమానులకును అన్యోన్యమైతి పెంపొందుటకుగాను, ప్రత్యేకసంఘములు గలవు. వీరిలో ఇరువృత్తుల ప్రతినిధులసంఖ్య సమానముగ నుండును. కూలివారడ్రా వేతన నిర్ణయము, అనుదినము కూలివారకు కర్మాగారములలో చేయవలసిన పని కాల పరిమితి నిర్ణయించుట కర్మాగారమునకు క్రొత్తగా ఎట్టెట్టి యంత్రాగారమును తెచ్చించిన బాగుగనుండును. ఉపకార వేతన నిర్ణయము పనిచేయుటకు క్రొత్తవారి నెకరినైన కర్మాగారములకు చేర్చుకొనవచ్చునా, కూలివారకు సౌఖ్యముగ నివసించుటకుగాను ఏ విధమున కట్టడములకట్టిన బాగుగ నుండును. మొదలగు కూలివారియొక్కయు వారి యజమానులకు సంబంధించిన అన్ని విషయములను ఈ ప్రత్యేకసంఘములు నిర్ణయించుచుండును. ఈ సంఘములు కర్మాగారములవై యజమానులు ప్రతి సంవత్సరమును ఎంతెంత ధనమును పెట్టుబడి పెట్టుచున్నదియు వానివలన కర్మల పోను లాభమెంత వచ్చుచున్నదియు, దాని నేరీధముగ వ్యయపరచిన, ఇరువృత్తుల వారిని క్రేయోదాయకముగ నుండు సమ విషయముల చర్చించవచ్చును. వీరు చేయు తీర్మానము లన్నిటిని కార్యసాధమున పెట్టుటకుగాను ప్రభుత్వమున కనుబంధముగ కార్మికశాఖ యొకటి గలదు. ప్రజలకు సర్వవిధముల సహాయముచేయు సంకల్పించుకొనిన ప్రభుత్వమువారు, ఆర్థికసంఘ ప్రతినిధులు చిరస్మరణీయులుగదా; యన దేశమున నీ పరిస్థితుల చెప్పడు కన్నులార గాంచెదమో చూడవలయును.

భర్మన్య కార్యములనన్నిటిని వివిధకంఠముగ కొనసాగించుచున్న వారు ప్రభుత్వోద్యోగులు. వీరి సహాయము సానుభూతి లేరెయడల ప్రభుత్వ మెంతయో అరాజకముగ నుండెడిదేదా! రాజకార్య నిర్వహణమునందు భుగిలని వీరికి ప్రఖ్యాతిగలదు. రాజకార్య విషయములను చేర్చుకొననభిలషించు వారందరును, వీరియొద్ద కాలము శిక్షణము బసిన చాలును. రాజ్యాంగ విషయములలో తగిన శిక్షణ బడచుటకు ఈ దేశమునకు ఇతర దేశములనుండి వచ్చు యువకుల సంఖ్య ఇంతెంతయని చెప్పతరముగదా! ఈ విషయమున నీగ శిక్షణ నిచ్చుటకు జర్మను దేశమున యెన్నియో విశ్వవిద్యాలయములు, కళాశాలలుగలవు. ఈ సర్వకళాశాలలో రాజ్యాంగ తంత్రము ఆర్థిక, సాంఘిక కాత్రములు విద్యార్థులు తక్కువ చదివి తీరవలయును. ఈదేశమున ఆధికారులకు, దేశోపకార విషయముల పట్ల ఎంతయో స్వాతంత్ర్యము గలదు.

జర్మను ప్రభుత్వ ప్రజాశిక్షను చదివినవారికి ఆదేశము వారు తమ ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక పరిస్థితులను బాగుపరచుకొనుటకు ఎంతవరకు ధృఢసంకల్పమై నది బాగుగ తెలియగలదు. రాజ్యప్రణాళికలో పాఠపాటులు కొన్నియుండినయొండవచ్చును. ప్రజల క్రేయోదాయమునకు సర్వశక్తుల బద్ధకంకణము వహించిన రాజ్యము ఈ కాలమున జర్మను సామ్రాజ్యమనియే యని చెప్పవచ్చును.

జర్మను ప్రభుత్వమువారు తమముఖ్యోద్దేశ్యముల నిలెంతవరకు కొనసాగించి ఇతర దేశముల వారికి ఆదర్శులగుదురో మనము అత్యాతురతో చూడవలసియున్నది. అచ్చటి రాజనీతి కొవిదుల అభీప్రాయము నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించుటకు భగవానుడు తోడ్పడు గాఢ!

మహారాష్ట్ర పక్షము

బాబ్జోలి కార్యక్రమము

[ఇండియను సోషియలు రిఫార్మరు]

అసహాయోద్యమమునకు సంబంధించిన కాననసభలు, కోర్టులు, పాఠశాలల బహిష్కారము అంబుండవలయునని మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు పక్షమువారు కొరుచున్నారు. అయినను బాబ్జోలి కార్యక్రమమునందలి ప్రధానాశ్రమలు స్వరాజ్యసాధనమున కెంత యుఖ్యములూ వీరు గమనించుట లేదు. లోకమాన్యకు గొప్ప విజ్ఞానంతుడును పరిపూర్ణ దేశభక్తి గల వాడయ్యును, జాతీయ సమస్య యందు సాంఘికోద్ధారణ భాగమెంత ప్రాముఖ్యమో చక్కగ గ్రహించలేదు. సాంఘిక భర్మము, సాంఘిక సమత్వము, ఆధారములుగ లేని రాజకీయ జీవితము అకార్యతను విషయమును విరంధగ గమనించలేదు అన్ని విధముల జాతి అభివృద్ధి కాంచవలయునని నాదించిన రాజకీయ గారికిని లోకమాన్యవగను గల భేదమిదియే! ఈ కారణము వల్లనే మహారాష్ట్రపు బ్రాహ్మణతరులు యీ జాతీయోద్యమమునందు చేరక యుండిరి. స్వరాజ్యము పొందుటకు బాబ్జోలి కార్యక్రమము తప్ప గత్యంతరము లేదను వాదమును త్యజింపించు, లోకమాన్యని శిష్యులయందు లోకమాన్యని ఈలోపము కనపడుచున్నది. సాంఘిక రాజకీయ ఉద్యమములకు ఆభేద్యుడును సంబంధ మేర్పించి ఒక్క కార్యక్రమము తయారు చేయుటవల్ల మహాత్ముని మానవ్యస్థి నిశేదమున చున్నది. అసహాయోద్యమము ఒక ఆపదర్మమని చెప్పవచ్చును. కాని భారత రాజకీయ ప్రావీణ్యోన్ముత్తమును బాబ్జోలి కార్యక్రమము ప్రకటింపుచున్నది. అహింసా, బోర్జోలి కార్యక్రమము నందలి అంశములు, స్వదేశి (మిల్లులులు గడ్డలు సహా) ఇవి జాతీయోద్యమమునందు యుఖ్య భాగములుగ నుండగలవు. మితివాదుల కిట్టి సాంఘికోద్ధరణ దృష్టిలేదు. కపటముతో నిండిన పాశ్చాత్య రాజకీయ జీవితమే వీరికి ఆధారము. జాతీయత యందు సాంఘిక రాజకీయ భాగముల సువన్యాయము, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందే కుదిరినది. అయినను యీ యంతయులతో కూడ అసహాయ ధర్మములు కొన్ని చేర్చబడియున్నవి. ఈ అసహాయోద్యమము ప్రస్తుతము అంత ప్రాముఖ్యత వహించుటలేదు. శీఘ్రకాలములో అసహాయధర్మములు విస్తరింపబడును. కాంగ్రెసు అభివృద్ధి చెందవలయునని కొరు వాందరు ఇందులకు తగు ప్రయత్నములు నలుపవలెను.

విదేశపు గోదామపంట పరిస్థితులు

విదేశములయందు గోదామపంట పరిస్థితులను తెలిసికొనుటకు చాల మనోహరముగ నున్నయది. ఉత్తరాధ్యగళములో అంతటను పండిన కృతంతు కొన్ని దేశములయందు 1922 లో పండినది. రషియాలో తప్ప ఈదేశములయందు పంట 39,5000000 లక్షల-మెట్రిక్-టన్నులు పండినవి. 1922 లో 369000000 లక్షల టన్నులు పండినవి. నూటికి 7 చొప్పున మోచు పండినది. ఇంత విస్తారముగ పంటుటకు బ్రికిషు ఇండియాలో పండిన పెద్దపంటయే కారణము. ఈపంట 1821 పంట కంటె 28000000 లక్షలటన్నులు ఎత్తుక యెనై పెడేట్టెట్టు లోనూటికి 3 చొప్పున పూర్వముకంటె ఎక్కువపంటుని అందనావేయబడినది. యూపియను అంచనాలు 1921 అంచనాలకు తగినవి. బెల్జియం, బల్గేరియా, స్పెయిన్ పిక్లండు గ్రీసు, హంగరీ పోలండుదేశములు 1922లో 72000000 లక్షల టన్నులు పండినవి. 1921 82000000 లక్షలు పండినవి. ప్రాంసులోజూకొమానపు వ్యవసాయదేగోదామపంట పరిస్థితులు బాగుపడినవి. ఇటలీ జెకో స్లావియాలోగూడ బాగున్నది. బల్గేరియాలో చాలాబాగున్నది. రుమేనియా, సెర్బు, కోటుస్లేవోనియా రాజ్యములయందు గూడ పంటలు బాగున్నవి. వడగండ్ల తుపాను వెనుకాలి పీచి నను కనడాపంటగూడ బాగున్నది.

ది 11-8-1922 సంచిరం లేదిని భీమవరం తాలూకా

చిన్నినిండకొలను కాపురంబులున్న దేశభక్తులున్న అయిన ప్రేముత ఆమూ వెంకటేశ్వరగారు తమ కొమారుని హనుకరణ మహోత్సవసమయమున ఖద్దరుకత్త్రుధారుడై స్వరాష్ట్రనిధికి 10 4-0-0 లు సంతోషముతో నిచ్చిరిని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

జమ్మలమడుగు అన్యోన్యసహాయ కార్యక్రమిని, లిమి పెట్టె కంపెనీలో చాలామంది చందాదారు తమపేర్లను కల్గించుచున్నందున 1922 సంచిరం ఆగష్టు నెల 13 లను జరిగిన సంవత్సరపు జనరలు మీటింగులో కంపెనీ స్వేచ్ఛగా సమాప్తిచేయవలసిదిగా తీర్మానించబడినది. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

ప్రథమగోరక్షణసభ

కాశ్మీర విమలములలో కాసనములను తొందరపడి జేసి
ఉపద్రవము గల్గును. స్థానిక పరిస్థితులనుట్టి కాసనములను
జేయవలెను. అంగ దేశపు కాసనములను మన దేశములకు అను
కరింపజేయరాదు. ఈ విమలములలో నిదానముగ నెమ్మదిగ
జేయవలెను. పనివారిదకు ముజరానుగూర్చి బొంబాయి ప్రభు
స్వమువారు 61 నుండి 70 యాచించిరి. సింధూరిములలో యేమి
యు భిన్నాభిప్రాయము లేనిమాట నిశ్చయము. అసలు వివర
ముల కష్టములతో గూతుకొన్నవి. అకష్టములు స్థానిక ప్రభు
స్వమువారికే తెలియవలెను. సంగతినందర్భములను పర్యాటక
వారికి జేయకతొందరపడి నెంబరు లెజిస్లేషన్లలో కాసనములకు
దంగరాదు. 1823 నుండి 1829 సంవత్సరమువరకు 21 లక్షల
పజలకు సరిపోవు గృహవసతి కలగజేసిరి. నగరసారికామిక
నివాసాదకుగూడ కాపురముండుటకు వసతిని యొక్కత్రాయాధి
కారులు కలుగజేయుచున్నారు.

నీ. వి. కృష్ణస్వామిశాస్త్రి చెన్నపురి మెడికలు కాలేజీ
సర్దుర్ల ప్రొఫెసరుకు సహాయుడు నియమింపబడిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం. ఆగస్టు నెల 18-వ తేది

శుక్రవారము

అసమర్థుల సభ:
జనాభిప్రాయము

విక్టోరియా పురమందిరమునందు, లాయడుజార్జి గారి ప్రసంగముపట్ల ఆసక్తులై డెలుపుటకై నిన్నటిదినము సమావేశపరచిన సభలో సభా నిర్వాహకులు కొనసాగించబడిన తీర్మానము నిరాకరింపబడుటపట్టి, ప్రయోజన విరహితమగు తీర్మానములయందు దెట్టి విముఖత దేశమున ప్రబలియున్నదో విదితమగును. శుష్క-తీర్మానముల గావించుట వ్యర్థకార్యమను భావము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నదనుటకు సందియములేదు. తీర్మానమును బలపరచిన రామలింగారెడ్డిగారు సయితము, కేవలము ఆసక్తులైన వ్యక్తపరచినంతమాత్రమున లాభములేదనియు, ఫలప్రదమగుచో నవలంబించుట యవసరమనియు నుడివీరి. సభానిర్వాహకు లీ తీర్మానమునందు దేశకర్తవ్యమెద్దియో సూచించెడి పదములను పొందుబడదనియిరి. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు జవాబుగ అన్ని పక్షముల వారును కాంగ్రెసుసభయందు జేరి సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై కృషిసలుపవలయు నను తీర్మానమును ఉపసాదించుటకు, వి. యల్. శాస్త్రిగారికి అధ్యక్షులవకాశ మొసగరయిరి. అందుచే వారు మొదటితీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాటలాడవలసినవైనారు. సభ్యులలో సత్వరకర్తవ్యము లీ తీర్మానమును నిరాకరించుటయు దాశ్చర్యమేమియు లేదు. లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగము, కొందరి మనములను కలవర పెట్టియుండవచ్చును. కాని, ఇంతవఱకును ప్రకటనలును, సందేశములును, వాగ్దానములును ట్టుల భంగపరుపబడెనో, ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచిన దేశభక్తులకు కారాగృహాగ్రాహిణులై ట్టుల ప్రాప్తమయ్యెనో, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యము ట్టుల అరికట్టబడెనో గ్రహించిన వారిన, లాయడుజార్జిగారి యవస్థాసము కలవర పెట్టలేదు. ఇప్పటికయినను మనస్సులోనున్న నిజాభిప్రాయమును బయల్పరచినందులకు లాయడుజార్జిగారికి భారతీయులు వందనము లర్పింపవలసియుండును. తెరదొరిగి సత్యము పరిస్ఫుటమయినందులకు వారు సంతసింపవలసియుండును. లాయడుజార్జిగారి వాక్యములందు ఆసందిగ్ధత ఎద్దియులేదు. ద్వంద్వార్థమునకు తావులేదు. ఇందు కారణముగ, లాయడుజార్జిగారి యభిప్రాయములు క్రమమయినవి యని, బాధ్యతగల అబ్జర్వరుప్రతీక వ్యాఖ్యానము జేసియుండెను.

లాయడు జార్జిగారు సామాన్యులు గారు. బ్రిటీషు దేశమునకు ప్రధానమంత్రి. తాము దెలిపెడివాక్యముల కర్థ మేమియో వారు గ్రహించియే బలికి యుండును. సంస్కరణములను రద్దుజేయు భావము దానియందు గనుపించదని, సహాయకార్య దగ్గి యగు వికటరుటను ప్రభువుగారు పిమ్మట బలకవచ్చును. రాజప్రతినిధి యగు రీడింగ్ ప్రభువు గారు గూడ రాజాపు సామాన్యుల సనసభలో

లాయడు జార్జిగారి నీ రీతినే సమర్థింపవచ్చు నని, హిందూప్రతికలో సిమ్లా విలేఖకుడు సూచించుచున్నాడు. కాని, లాభ మేమి? లాయడు జార్జిగారి వాక్యములను తొలగింపలేదు. పరీక్ష యను పదమును లాయడు జార్జిగారు నాలుమారులు పయోగించి సందియమున కవకాశములేకుండ జేసిరి. సంస్కరణముల నెక వేళ రద్దుజేయ రనుకొనుడు. కాని ఈ సంస్కరణములవలన ప్రజాపరిపాలనమున కేనుమంశయయినను లాభము గలదా? సివిలు సర్వీసు అను ఉక్కు చట్టముపై నాధారపడియుండెడి పరిపాలనము ఎన్నటికయినను స్వపరిపాలనమగునా? ఈ యుక్కు-చట్టమును ఎన్నటికిని తొలగించుటకు వీలులేదని ప్రధానమంత్రి స్పష్టపరచియుండె ఇంకను ఆశ యేమి? ఈ సంగతులను రాజ్యాంగ సంస్కరణములను ప్రచురించినపుడే పలుసంఖ్యాకులు గ్రహించి యుండిరి. పంజాబు దురంతములను, కిలాఫత్ సమస్యయు, ఆధినివేశ రాజ్యములందలి భారతీయుల దుర్భరస్థితియు, ప్రజల నమ్మకమును మరింత బలపరచెను. యాచనావృత్తియు, ఆసక్తుల ప్రకటనమును, పరానలంబనమును జాతీయ హైన్యతను బలపరచునని ఎంచియే, గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద కాంగ్రెసు సభ సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమమును విధించెను. ఇందుకు ఫలితముగ ప్రజలు సంస్కరణములను బహిష్కరించిరి. కర్దూ ప్రధానాంశముగగల నిర్వాణకార్యక్రమమును చేపట్టిరి. సంస్కరణముల ప్రమలోచకులైన స్వల్పసంఖ్యాకులు మాత్రము, మహాత్మునిసంబోధనలకు పెడచెవినిబెట్టి, కొనసాగి సహకారము నవలంబించిరి. కాని, లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము, అట్టి వారి యాశల నన్నిటి నడియాశల గావించెను. ఇందుకు సంతసింపవచ్చును.

లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు పూర్వమే సహకారవాదులలో గుసగుసలు బయలుదేరెను. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము పనిచేయ దని, అన్ని దిక్కులనుండియు ఘోష మొదలిడెను. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రము లీయవలసిన పన్ను వివరీతముగ నుండుటచే సంస్కరణములు భగ్నమగుచున్నవని కొందరును, సైన్యవ్యయము మితిమీరిపోవుటచే దేశాభివృద్ధి సాధ్యపడదని మరి కొందరును విచారించుచుచ్చిరి. తుట్టుతుడకు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన మయినను ప్రసాదించబడిన గాని, అభివృద్ధి కవకాశము లేదని తెలుపజూచ్చిరి. ఇట్టి యభిప్రాయములు వెల్లడియగుచున్న సమయముననే, మాంటాగూ గారు రాజీనామా నిచ్చుట యు, సంస్కరణములను మార్పుటకు వీలులేదని వికటరుటను ప్రభువు పిమ్మట ఖండితముగ డెలుపుటయంతటస్థించెను. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము బ్రిటీషుమంత్రుల యాహులను సందియమున కవకాశము లేకుండ వెల్లడిజేసెను. ఇంకను ఆసక్తులసభలతో దేశము ప్రాద్దుపుచ్చుట అవమానకరము. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు ప్రజ లీయవలసిన జవాబేమి? కాంగ్రెసునందు జేరి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ననుష్ఠించుటయే. అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసునందు జేరుట కవకాశము గలదు. దేశీయుల హృదయము నాకర్షింపగల సంస్థ అది యొక్కటియే. కాంగ్రెసు తీర్మానములు దేశమునకు పరమప్రమాణములు. ప్రజల మనోభావములను, కాంగ్రెసుసభ ప్రతిఫలింప జేసినటుల మరియొక ప్రతిష్ఠాపనము జేయజాలదు. కాని, సంస్కరణముల బహిష్కారము నింతటితో విడనాడి శాసనసభలలో జేరుడని బోధించుట మాత్రము వ్యర్థప్రతిక్రియ యని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. లాయడు జార్జిగారి వాక్యములు ఎన్నిక హక్కులను తొలగించుచున్న మాట

సత్యమే. అతివాదులను ఎన్నుకొనుచో సంస్కరణములను లాగివైచెద మని లాయడు జార్జిగారి వాక్యములు బెదరించుచున్న మాటయు నిజమే. ఇందుకని, వారు శాసనసభలలో జేర నక్కరలేదు.

ఎన్నికహక్కులనేగాదు, సామాన్య మానవ స్వత్వములను సయితము ఆధికారులు తొలగించియుండ, లాయడుజార్జిగారివాక్యములు అశ్చర్యమును పురికొలుపజాలవు. వాక్స్వాతంత్ర్యము, పత్రికా స్వాతంత్ర్యము తొలగిపోయివి. సభలను కావించుటకు వీలులేదు. ప్రజాభిప్రాయములను నెలిబుచ్చ వలనపడదు. ఇష్టమునచ్చిన దాస్తులనయినను ధరింప వీలులేదు. మద్యపానముగూడదని బోధింప వీలులేదు. ఇట్టిస్థితిలో ఎన్నికహక్కు తొలగిపోయిన నాస్పర్యమా? ఎన్నికలనిమిత్త మయినను జాతీయవాదులు సభలజేయవీలగునా? వాటిలో ననేకులు కారాగృహమున లేరా? మరిల ననేకులు పంపబడరా? వీరెవ్వరు లేకుండ జరిగెడి ఎన్నికలు ఎన్నికలగునా? మునుపుడు, ఈ హక్కుకొరకును, ఆ హక్కుకొరకును పోరాడుటలేదు. హక్కుల నన్నిటిని రక్షించెడి, స్వేచ్ఛను ప్రసాదించెడి స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము కొరకు దేశము ఆతురతజూపుచున్నది. కను శీఘ్ర కాలములో స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు మార్గమెద్దియో దాని నవలంబింపవలయును గాని, లాయడుజార్జిగారిపై గినుకబూని వారితో డిక్కొనుటకు బ్రయత్నింప నవసరములేదు. రాజ్యాంగప్రముఖులు సందర్భముల బట్టి పలువిధముల ప్రసంగించుచుందురు. పార్లమెంటుసభయిచ్చునట్లు ప్రవర్తించుచుండును. ఆధికారవర్గము నింకొకముగ మెలగుచుండును. దేశీయులు మాత్రము, ఈ సందర్భములను లెక్కింప నవసరములేదు. ఇంగ్లండునందలిగాని, హిందూ దేశమునందలిగాని ఆధికారులెటుల మెలగినను, స్వధర్మము నాచరించుటయే భారతీయుల కర్తవ్యము. స్వధర్మ నిర్వహణమువలననే స్వరాజ్యము సిద్ధిండును. స్వరాజ్యసిద్ధివలన, ప్రజలకు స్వేచ్ఛ చేకూరి ఎన్నికహక్కులే గాక జన్మస్వాతంత్ర్యములన్నియు సిద్ధించును. ఇప్పుడు గావలసినది సంతత కార్యదీక్ష. ఆధికారుల ప్రసంగముల గని ఆవేశముజూపిన లాభములేదు. క్రియారహితమగు ఆవేశము బుచ్చదప్రాయముగ నశించును. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు గినిసి, శాసనసభలలో బ్రవేశించుట ఎటుల వ్యర్థమో, సివిలు సర్వీసు యుద్యోగమునకు భారతీయుల దప్ప మరియొకరిని నియమింప కుండుటకు ప్రయత్నము సలుపవలయు ననుటయు నబలునే వ్యర్థమే.

జాక్యు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును, సత్యయూర్తిగారును చివర ప్రతీక్రియను గూర్చి పట్టుదల జూపిరిగాని, దేశమిందుచుగూర్చి కాలము వృధపుచ్చజాలదు. హైందవోద్యోగులు నియమితులయినను, స్వరాజ్య సమస్య పరిష్కారముగానేరదు. తక్కుంగల ప్రయత్నముల నన్నిటినిమాని స్వరాజ్య సంసిద్ధికొరకే దేశము తన యత్నమునంతను కేంద్రీకరింపవలసియున్నది. తడవుసేయుట కిది తరుణముగాదు. దేశ దృఢనిశ్చయము వ్యక్తమగుచో, లాయడు జార్జిగారే వేరు విధమున ప్రసంగింతురు. ప్రజల స్వరాజ్యపు హక్కును గుర్తింతురు. స్వరాజ్యము ప్రజల జన్మస్వత్వము. దానిని తీసివైచుటకు గాని ప్రసాదించుటకు గాని పరులకు హక్కులేదు. స్వరాజ్యసిద్ధి స్వసామర్థ్యముపై నాధారపడి యుండునని ప్రజల లెప్పుడు గ్రహించి తడనుగుణముగ కృషి సలుపుచురో, అప్పుడే వారి మనోరథ మీడేరగలదు. మహాత్ముని నిర్బంధించిన దినమగు నేడు, దేశమందంతటను సభలు జరుగును. ప్రజల నిశ్చయము, మరియొక మాట సువ్యక్తమగును. గాంధీ మహాత్ముని

దేశము సంస్కరించును. మహాత్ముని సంస్కరించి ప్రజలు వారి యువదేశమును కొన సాగింప వలయును. కద్దరు వ్రతమును పూర్తి జేయవలయును. శాసనోల్లంఘన సంఘమువారి విచారణ పూర్తియైనది. వారి నిబంధన తర్జునలో తయారగును. నెట్టెంబరు నెలలో కలకత్తా నగరమునందు జరిగెడి ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభలో ఈ నివేదికమును విచారించి తీర్మానించెదరు. కాని, దేశ మీలోపల నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయ వలయును. ఇతర సంగతులపై దృష్టిని ప్రసరింపజేయుట కిది తరుణముగాదు. ఈతరుణమున ఉద్దేశమును గలిగించెడి సందర్భము లెన్నియైన తటస్థింపవచ్చును. ఇంత మాత్రముచే చిత్త ముద్వేగమును చెందరాదు. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు, నేకదీక్షతో కృషిజరుగ వలయును. లేనియెడల, దేశమాతకొర కర్పణజేసిన మహామహుల త్యాగమహిమను ప్రజలు నిరర్థకము జేసినవారగుదురు.

చ ని పో యె నా?

సహాయనిరాకరణోద్యమము చనిపోయెనా? లేదని జప్తిను పత్రిక యీ క్రింది వాక్యములలో నంగీకరించుచున్నది. “పాట్నా నగరము నందు సహాయనిరాకరణమును గూర్చి జహిరంగసభలో ముచ్చటించుచు, సహకారము చనిపోయెను గాని సహాయనిరాకరణము ఎప్పుటివలెనే ప్రజలలో వ్యాపించియున్నదని, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు పలికిరి. ప్రభుత్వము ప్రజల కయ్యష్టముగ నుండు కొలది యు, సహాయనిరాకరణోద్యమము ప్రజలలో వ్యాపించు ననుమాట సత్యము. మాంటాగూగానిని ఉద్భవముని జేసినవీమ్మట లాయడు జార్జిగా రిటీవల జేసిన ప్రసంగము, పలుచనయిన నిరాకరణావలంబుల సంఖ్యను బలపరుచుటకు తోడ్పడునను విషయము నెవరును కాదనజాలరు. బ్రిటీషు అధికారుల హృదయమునందు నిజ మగు మార్పు ఒక్కమారు గలిగినవీమ్మట గాంధీ యను చరులు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుతుండుట ఎటుల పాప మయ్యెనో, హిందూదేశము తన పాదములపై తాను నిలుచుటకై జేసిన కొలదిమేలును సముతము తొలగించుటకు జేయుచున్న ప్రయత్నములను నిరోధించుటకు సహకారవాదులు తమ బలము నంతను నుపయోగింపనిచో నదియు నటులనే పాప మగును. డాక్టరు జాన్ సనుగారు చెలిపినటులు, ప్రజల జన్మస్వత్వములపై దండెత్తునపుడు, తిరుగు బాటుగాని, సహాయనిరాకరణముగాని, మరి యేది యయినను సక్రమ మగును. అయినను, యూరపు ఖండమునందు స్వల్పరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము కొరకు పోరాడిన బ్రిటీషు జాతి, భారతీయుల నిట్టి స్థితిలోనికి దింపదని భావించెదము.” వైవాక్యము లందు, నిరాకరణోద్యమము చావలేదనియు, అది యింకను బలపడుచున్నదనియు, జన్మస్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగుచున్నపుడు సహాయ నిరాకరణము గాని మరి యేయితరసాధనము గాని క్రమమగుననియు సూచితుమగుచున్నది. అనుభవము మీదగాని ఏసంగతియు చెలిసిరాదు. తనకు సరాసరి గ సంబంధింపనంతవరకు సహాయనిరాకరణోద్యమమును జప్తిను దూషించినది. తన యనికికే భంగము గలుగునట్టి తటస్థింపినపుడు, సహాయనిరాకరణావలంబనము సముతము జప్తినుకు వాంఛనియ మగుచున్నది. ఏయవసరముచే నయిననేమి, దేశమంతయు నిమార్గము నవలంబించునపుడు, నిరాకరణము త్వరితముగ సఫలమై స్వరాజ్యము సుప్రతిష్ఠిత మగుననుట కెమిసరియము గలదు?

ప్రాన్న మొండిపట్టు విశ్రమండ్లికి యుద్ధమునందా గలిగిన విజయము, ప్రాన్న తలద్రిప్పివై చెను. సాధ్యాసాధ్యములను గాని, యుక్తాయుక్తములనుగాని గమనింపక పైలాకువలె నష్టముక్రింద తాను గోరిన ధనమంతయు జగ్గసి ఇచ్చివేయవలయుననియు లేనియెడల, బలవంతముగ నయినను సామ్యునంతను గుండెదననియు, ప్రాన్న ముమ్మరపుష్టు బట్టియున్నది. లండనులో నిటీవల జరిగిన సమావేశమునందు, బ్రిటీషువారును ఇటలీవారును ఎంతవరకు సామ్యురాబట్టుటకు సాధ్యమో తెలియజెప్పిరి. కాని, ప్రాచి మంత్రి యగు పాం కేసుగారు వినిపించుకొన రయిరి. జర్మనీదేశము బుద్ధిపూర్వకముగ దివాలా ఎత్తుచున్నదని ప్రాచివారియభిప్రాయము. పాం కేసుగారికట్టుదల వలన, లండనుసమావేశము భగ్గుమయ్యెను. పర్యవసాన మేమియుదేలక, ప్రతినిధు లెవరిగృహములకు వారు చనిరి. నిన్నటిదినము నష్టపరిహారపుసంఘము కూడి యుండును. అక్కడగూడ ప్రాచివారి పట్టుదల కొనసాగనిచో, ప్రాచివారు ప్రత్యేకచర్య దీసికొందురు. యూరపుగమునందు జర్మను వినియోగము, పన్నులను, గనులను, అడవులను స్వాధీనము జేసికొందురు. పైనికులబలముపై ప్రాచివా గాధారపడుచున్నారు. ప్రాచివిజృంభణమువలన ఎట్టి యిక్కట్టులు వాటిల్ల నున్నవో తెలియదు. యూరపుఖండపు పునర్నిర్మాణముకొరకు జనోవా సమావేశమును కూర్చగ, ప్రాన్నదేశము అడ్డుగలిగించెను. అందుచే నాసమావేశము భగ్గుమయ్యెను. మరల నట్టిసమావేశమే హేగునందు గూడెను. అందును ప్రాచివా రడ్డుపడి, దానిని ప్రయోజన శూన్యముగ జేసిరి. ప్రాచివారి యుద్దేశ మేమియో ఇప్పుడు వెల్లడియైనది. శత్రువుల నుండి లాగవలసిన ధనము నంతయు లాగనిది, యూరపుఖండపు పునర్నిర్మాణమునకు ప్రాన్నదేశ మంగీకరింపదు. యూరపు సంగ్రామము మిలిటరీ సమును నశింపజేయుటకు ఉద్దేశింపబడినను, అయ్యది నశించుటకు మారుగ వృద్ధిమగుచున్నది. పునర్నిర్మాణమునకు బునాదులే గురురనపుడు, ఎన్ని సమావేశముల నేర్పరచిన నేమి, ఎన్నిసంఘములను నెలకొల్పిన నేమి? ముందుగ హృదయము నందు మార్పు గలిగిన గాని, యూరపుఖండము స్వస్థత జెందనేరదు.

జయిలుల స్థితి కలకత్తా ప్రెసిడెన్సీ జయిలులో ఏప్రిల్ 26 వ తేదిన అల్లరులు జరుగుటయు, తొమ్మిది మంది ఖయిదీలును ఒక వార్డరును చనిపోవుటయు అనేకులకు గాయములు తగులుటయు సాతకు లెరింగిన విషయమే. అందును గూర్చి చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణ జేసి నిబంధన పంపగ, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును చెలిపిరి. ఈ యల్లరి కంతకును సన్నిహితకారణము ప్రధానపువార్డరు ఖయిదీ నెంకరిని కొట్టుటయేయని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు స్థిరపరచిరి. ఖయిదీ లందరును ముందుగ యోచించుకొని అల్లరులకు పాపిడిరను సిద్ధాంతమును నమ్మక, పాడ్డువార్డరు చర్యయే ఇందుకు హేతుభూతమయ్యెనని ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు. సార్జెంటుగారి యింటి నుండియు, పోలీసు వైద్యశాలనుండియు చెట్లమీది నుండియు ఖయిదీలపై కాల్పుట న్యాయము గాదని మేజిస్ట్రేటుగారు రభిప్రాయపడిరి. ఏలనన, ఇక్కడ నుండి కాల్పునవారు పారిపోవుచున్న ఖయిదీలపై గాల్పుటకు మారుగ దాగుకొనుటకు వచ్చినవారిపై కాల్పుటకు పాల్పడిరని, మేజిస్ట్రేటుగారి యభిప్రాయము. ఇంతియగాక, రిజర్వ్ గార్డు వచ్చుటకు

కారణమయిన ఈలను ఊడక బోయినచో ఇంత ప్రమాదము జరిగెడిది గాదని వీరి యుద్దేశము. మేజిస్ట్రేటుగారి యభిప్రాయమును ప్రభుత్వమునూ రంగీకరించుటలేదు. సార్జెంటు గృహమునుండి కాల్పుట న్యాయము గాదనునంగతి సహేతుకముగ లేదని యు, కాల్పు జరుగనియెడల ఇంకనువిశేషజననష్టము గలిగియుండెడి వనియు, ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు. మేజిస్ట్రేటుగారికిని, ప్రభుత్వమువారికిని, ఎట్టి యభిప్రాయ భేద మున్నను, ఒక విషయము మాత్రము స్పష్టమయినది. పాడ్డువార్డరుఖయిదీనికొట్టినటుల ప్రభుత్వమునూ రంగీకరించుచున్నారు. అది తప్ప నియు ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. ఇంతటి ఘోరస్థితికి, వార్డరుని చర్య కారణ మయినను, అతడు పారబాటు జేసెనని మాత్రము గవర్నరు గారు భావించి, యతనిపై చర్య దీసికొన నిరాకరించిరి ఇందుపై వ్యాఖ్యాన మవసరములేదు. జయిలు పరిస్థితులను గ్రహించుట కీసంగతి యొక్కటి చాలును. జయిలుల సంస్కరణ మొత యావశ్యకమో వేరుగ చెలుప నక్కరలేదు.

దేశాటనము

[ఆంధ్ర ప్రదేశ్]

గౌ. పాత్రోగారి బిల్లు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ ముండవలెనని ఆంధ్రులు నుమాను పదిపండ్లకు సంకల్పించుటకుండి కోరుతున్నారు. మాంటూ-ఫర్డు సంస్కరణములు అమలులోకి రాక పూర్వము అధికారేతర సభలు ఈతిర్మానమును రాష్ట్రీయ కానసభయందును, సామ్రాజ్య కానసభయందును, ప్రవేశపెట్టివును ప్రభుత్వసభలు సానుభూతి జూపుచుండిరి. కాని సంస్కరణములమలులోనికి వచ్చినతరువాత, విద్య ప్రణాళిత్వ కృషియగుటచే, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు వశమైతేను నని పలువురు తలంచిరి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము భావలననరించి రాష్ట్రమునందు మరికొన్ని విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మింపవలెనని తీర్మానించి యుండెను. గతసంవత్సర మీతిర్మానమును రాష్ట్రీయ కానసభయందు ప్రవేశపెట్టగా, దీనిని గూర్చియాలించుట కోకయవసంఘమును నియమించెదనని గౌ. పాత్రోగారు చెప్పిరి. ఉపసంఘము వారు తమ నివేదికను ప్రభుత్వము వారికి జంపినను త్వరలో విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము సఫలమగుననియు, మొన్నటి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సమావేశమునందు శ్రీయుతి కట్టనంచి రాజులింగా రెడ్డిగారు పలికిరి. రెడ్డిగారుపసంఘ సభ్యులును, మంత్రులను విశ్రులను నగుటచే వారిమాట కీసందృఢుల విలువయుండును. పదిపండ్లకు సంకల్పించుటకుండి యాదోక్షన గావించుచుండిన విషయమునట్లుండనిచ్చి, విద్యాకృషియంత్రులగు గౌ. పాత్రోగారు(ఆంధ్రాభిమానులు) క్రొత్తిగా మదరాసు విశ్వ విద్యాలయనిర్మాణమును గూర్చి తలనెట్టి ఏయవసంఘమువారి శిఫార్సుల పొందకయే, స్వయముగనే లేక ఒకరిద్దరు మిత్రులసహాయమునోపొంది, బిల్లును తయారుచేసి రెండుమాసముల క్షోభిలోపుగ బిల్లును ఆమోదింపజేయ నడువ్తులై నాను.

విశ్వవిద్యాలయమును సంస్కరింప వలెనని నింకికేటు వారు అభిప్రాయము నూచించి యుండవచ్చును. కొన్ని శిఫార్సులను సముతము చేసి యుండవచ్చును. కాని యానూచన లిప్పడిప్పడు బజలుజేరినవి. ఈ నూచనలిట్లుండినను తమిళుల నేటలు తమసమావేశములందు ఏమిశ్వవిద్యాలయమును నిర్మింపవలెనని తీర్మానముల గావించిరి. ఇట్లు ఆంధ్రులును, తమిళులును ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములను తమతమ భాషా సాంప్రదాయముల ననుసరించి స్థాపింపుమని కోరుచుండ, ఏయాదోక్షన లేక, ఏ శిఫార్సులు లేక, మదరాసు నగరమునందు మాత్రము సబోధక, సాశ్రమ, విశ్వ విద్యాలయము నింకికేట్రుకాలము లోపుగ, నింకిటాటన నిర్మింపవలెనను ఆలోచనయేలకెనో, తెలియకున్నది సబోధక, సాశ్రమ పదములు గంభీరములైనవి. సబోధక సాశ్రమ, విశ్వ విద్యాలయమును అడర్పప్రాముమైనదే. కానిఅట్టిసాశ్రమ విద్యాలయమును కలదనినవారిని అపేక్షింపని వారిని యేనొకగలయునో? ద్రివ్యకంత అపరిమితముగ నున్నదయో? లేకమదరాసునగరమే, సాశ్రమ విద్యాలయమునకు ప్రత్యేకముగ తగియున్నదనియో? తిరుచువాపల్లి, రాజమహేంద్రవరముల కన్న మదరాసునందు సాకార్యములు ప్రత్యేకముగ నేమిగలవో, మంత్రితే యూహింపగలుగును. బిల్లునుమదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వారియభిప్రాయము

డాక్టరు వరదరాజులునాయుడు గారి విడుదల

కడలూరులో బహిరంగపథ

నాయుడుగారికి సన్మానపత్రముల మొసంగితి

14 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు ప్రాతకడలూరులో డాక్టరు వరదరాజులనాయుడు గారి విడుదల జరిగినది. రాష్ట్రీయవాదులందరూ పాల్గొనవలయునుగాను నా సభకు వచ్చిరి. శ్రీనివాసయ్యంగారధ్యక్షత వహించుటచే. వ. కళ్యాణసుందర మొదలగునగునామహులందఱు డాక్టరుగారికి అనుసేమ నాయుడుగారికి 4 ఏడ్లక్రితమే పరిచింపింపింపి వారు నాసంబోధనను దినదినమున సార్థకమున నడుచుచున్నట్లు చెప్పిరి. బహుశయము అనినది. డాక్టరుగారిని పాదపదేను. ఉత్తరదిశావ్రాంత్యుడలూరు, చిదింబరంబిలాభు, కాంధ్రసుంభములవారు ప్రత్యేకముగ ఆయన సన్మానములను సమర్పించిరి.

శ్రీనివాసయ్యంగారు

నాయుడుగారికి గాత్రజాత్యుతితు అనునది సార్థక విరుదము. నేను నాయుడుగారి ఉపన్యాసములను స్వయముగా వినుచున్నను వానిభాషాంశరీకరణముల సహసారమున (అద్యక్షజనము) కరుణచూచుచును వాడను. 24 ఏడ్లక్రిత నాయుడుగారు నేటికాయకులయిరి. దక్షిణరాష్ట్రమున ప్రాప్తా శతతలవిభజనోద్యమమును తలపెట్టినందున చేసినవారు నాయుడు గారే. నాయుడు గారు యావద్భారత దేశ సంచార మొనరించిన దేశీయ నాయకులుగా వారు గౌరవింపబడుట కెట్టి అభ్యంతరమును లేదు. త్వరలో వారట్లు సంచార మొనరింతురుగాక. ఎల్లవారును నాయుడుగారి నాయకత్వముక్రింద దేశ సేవ నొనరింప గోరెదనని అభ్యంగుడు నడిచిరి.

డాక్టరు వరదరాజులునాయుడుగారు

నాయుడుగారు తనగానే జయజయధ్వనులు చెలగెను. మోసన్మానపత్రములను హాంబరికిని వందనములు మనఃపూర్వకముగ దేలియులందఱును దేశ సేవ నొనరింపవలెనని సన్మాన పత్రముల నొసంగుటతో సంక్లిష్టమైన నొందిన కొన్నియులేదు. ప్రభుత్వమువారి కారాగృహము మనకు బంధిగానాగాను. భరతఖండ నివాసమే మన కిప్పుడు కారాగృహముగా నున్నది. ఒక కిటికా నెలపల నున్నవారికింట కారాగృహములలో నున్న వారికి పోయి స్వేచ్ఛ కలదు. మనము నిజముగా మాచిన సంక్రామమును మనమిప్పుడే ప్రారంభించితిమి నిక్కపుత్యము లికమిదటనే జరుగవలెను. అందులకు దేశీయులు వెనుదీయరనియే నేను నమ్మిచును. ఈ ప్రభుత్వమును తొలగించి స్వరాజ్యమును నెలకొల్పవలెను. గట్టిదీక్ష కారాగృహముల కందరికిగూడ కలదని నేను న్నానుభవమునట్టి నొక్కి చెప్పాలను. ఈ భరతఖామి మనదేయనియే ఈ దేశముని యజమానులము మనముగాని

నల్ల మంత్రిమంతులయూ, ఇతర ముఖ్యస్థానములలో విశ్వవిద్యాలయములను ప్రత్యేకముగ నిర్మింపుటకు కట్టును ఆమీయించవలెనని విశ్వవిద్యాలయమువారు తీర్మానముగావించియుండుటయు, అందరికిను తెలిసిన విషయము. విశ్వ విద్యాలయము వాటిట్టి యభిప్రాయమునొసగిన తరువాతయైనను, మంత్రిగారు రాజమండ్రి, తిరువనంతపురముల విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మించు విషయమై యాలోచింపవచ్చును. మొట్టమొదట ఒక్కచోట నే ప్రారంభించి, చూచి, తరువాత మిగిలిన వానివిషయమై యాలోచింపవచ్చును. ఉపసంఘమువారి నిశ్చయమై యుత్తర ప్రదేశమున రాజమహేంద్రవరము హేంద్రవరము నందు వెంటనే నిర్మించువనుమై ఏర్పాటులు కావలసవచ్చును. వీనినన్నిటిని గమనింపక, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వారి తీర్మానమును ప్రోత్సహించి, మంత్రిగారు మార్గము వహించి తమకెల్లము కాపకపథలో నామోదించి జేయుదురని నమ్మకము. విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానమునకు లక్ష్యమునెయ్యక, బిల్లునుకాననభాగ ప్రజేకపెట్టినవనినది ఒక్కను ప్రతీకరణవహింపగలదు. ప్రస్తుత పుట్టుకలన, ప్రజలవ-ముఖ్యముగ ప్రాప్తా శతతలము-లాభము కలుగనని తలచియుండిన, యాహుహా వ్యాపకముగనుండెడిది.

కాని ప్రతీకరణయిదిటి కారణమునొక్కదానినైనను చూపియుండుదును. ఒకమాత్ర ప్రజేకపెట్టి బిల్లును, విశ్వవిద్యాలయమువారు నెలకొల్పవలసవలెను, యావ సంపాదించుకొనుట ప్రత్యేక మండల యుద్దేశ్యమే జన్మింపవలెనని కన్పించుచున్నది. రాజధానిలోని విద్యావంతులు వలదననను, మదరాసు నగరమువారిలోనివారును, ఒక్కచుదరాసు నగరముకై యంతర్గతములముగా నిట్టియు ఆమోదించ జేయుట యనుచియుగనుండును. మంత్రిమంతుల బూనినవో బిల్లుకాననభాగ ఆమోదముండయెట మన్నాధ్యక్షముగాను. కాని మంత్రి యాయవనర సంస్కరణమును ప్రజేకపెట్టుటయందు తొందర పడువా?

వారు కాదనియు బిల్లులోనే తొందరమువారు గ్రహించగలరు. గాంధీయహాతుని మహిమగూడ వారికి త్వరలోనే తెలియగలదు. స్వాతంత్ర్యసమర మొకసారి ప్రారంభమైనచో విజయము కలిగినప్పటికైనాగని అది వరల నుగియదను ప్రాప్తా శత చాత్రకవిషయము నాంగ్లేయులు మరచిపెట్టుచున్నది. మనకును మనకు భృత్యులుగా నుండెడిన యొకతగవారికి నిపుడు సమకము ప్రారంభమైనది. మనము ప్రభుత్వము వారికి సహాయము చేయరాదని వాదించుటకుగల సబలప్రమాణములలో ప్రత్యేకప్రమాణము నేడు శ్రీనివాసయ్యంగారు మనమధ్య నుండుటయే. ఉత్తమమును యోగ్యమునగుదానికంతకును ప్రభుత్వ మిప్పుడు ప్రతిపాదముగ నున్నది. గాంధీయహాతునివలెనే శ్రీనివాసయ్యంగారు గూడ ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేసి అది నిష్ఫలమని గ్రహించి ఆసహాయోద్యమము నశలంబించిరని నాయుడుగారు నడిచిరి.

కళ్యాణసుందర మొదలగునగునామహులు

నాయుడుగారిని అశామాన్యనితో పోల్చుటకు వారి ఉపన్యాసములను వ్యాసములను కారణములుగావు. అశామాన్యనివలెనే నాయుడుగారును దీక్షతో నిర్భయముగ దేశ సేవ చేసి కారాగృహమును వెళ్ళుచూ బాంధులయిరి. కారాగృహవాసములన నాయుడుగారి దీక్షయును మన స్త్రోమమును వరింప ప్రబలమయ్యెను ఎల్లవారును నాయుడుగారి నాయకత్వముక్రింద దేశ సేవ చేయవలెను. భరతఖామి నాయుడుగారి ధర్మ పత్ని చేయుచున్న దేశ సేవను వారీయలులందఱును తలకొని ఆసాధ్యమైనదలెనే దేశ సేవ నొనరింపవలెను. అని మొదలగునగునామహులు నడిచిరి. రామస్వామి నాయకగారు గూడ కొంత ముచ్చటించిరి. నాయుడుగారి రాజకీయభిప్రాయము తెలియును నూరలదని వారియపవాసములననే స్పష్టమగుచున్నది.

* * * * *

శ్రీనివాసయ్యంగారి యిష్టాగోష్ఠి ప్రసంగము

కడలూరులో 14 వ తేదీ సాయంత్రము బహిరంగపథ జరిగిన పిమ్మట ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారి (ఎం. ఎల్. సి) గృహమున యిష్టాగోష్ఠి జరిగినది. 25 మంది వ్యాయవాదులు వచ్చిరి. “వకీలుజనని మానకపోయినను అట్టి వ్యాయవాదులు గూడ నిర్మాణ విధానమున తోడ్పడవలెను. ఈ రాష్ట్రమున వ్యాయవాదుల క సహాయోద్యమమున దధిక మగు సానుభూతి కలదు. వారు కాంగ్రెసు సభ్యులను జేర్పించవలెను. తలకునిధికి ధనమును సమకూర్చవలెను. ఇద్దరు బట్టల సేతను ప్రోత్సహింపవలెను. విశ్వేంద్రముతో పనిచేయుట వ్యాయవాదులకు సహజమై యున్నది. వ్యాయవాదులు ఇద్దరైనా ధరింపవలెను. కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చవలెను. తలకునిధికి ధనమునొకవలెను. తమ వాడేవెట్లు కట్టుకొనియుండుట కవులు కియ్యవద్దని వారిలకు బోధింపవలెను. ముందుకువచ్చి కీటుల ననుభవించుట వారిట్లు నిర్మాణవిధానమును జరుపుచు రెండవశ్రేణి స్పష్టముగా నుండి మొదటివశ్రేణి వారిని ప్రభుత్వమువారు బంధించినంత నే రెండవశ్రేణివారు మొదటివశ్రేణిలోనికి ఎదిరింపవలెను. మొన కావలెనని చెబునాలకు పోనక్కరలేదు. పోనలినచ్చివును తప్పించుకొనను గూడదు. తొందరమువారు జాతీయ సేవాపరులను నిర్బంధించుచున్నపుడు భారతీయు లెవ్వరును-ముఖ్యముగా విద్యార్థులు-గూడ వెనుకకు జంకగూడదు. కాంగ్రెసును ఏర్పరుచుటలో వ్యాయవాదులు గొప్ప పనిచేసి యున్నారు స్వరాజ్యమును బడయుటలోగూడ వ్యాయవాదులు గట్టిపని చేయవలసియున్నది. ఎల్లవారును ఆంతర్యమున ఆసహాయవాదలే అని నే నెరుగుదునుగాన కాంగ్రెసులో చేరి పోరుమమును కనబరచవలెను. దేశమున ప్రభుత్వము - కాంగ్రెసు కక్ష. ఆ ను కక్షలు రెండుమాత్రమే కలవు. కాంగ్రెసు పక్షమునకు చేరని వారందఱును ప్రతిపక్షలే అగుదురు. కేవల వ్యాపక సానుభూతి అను నదివిధ్య. గాంధీయహాతుని ప్రయత్నము విఫలమైనదనుట అసభ్యము. గాంధీ విధానము మనకు మరల జాతీయమతవిద్యను విజ్ఞానము నొకరి హిందూధర్మమునందు మనకు మరల నా సక్తి కలిగించినది. మరల భయవిరహితయోగుల నొక్క త్యాగ మహిమను బోధించినది. ప్రవక్తయగు గాంధీయహాతుని మహిమ తిలకింపవలెను ప్రత్యేకస్మరణవిష్ణుముల నెన్నిటితో దేశమున నెలకొల్పినది. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి, సర్వభారత నాభిలాష, కారాగృహభయ నిర్మూలనము మున్నగువిధి ధర్మస్మరణ విన్నములై మహాత్ముని మహిమతిలకింపవలెను ప్రపంచమునకు చాటుగవు అని శ్రీనివాసయ్యంగారు నడిచిరి.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

పట్టప్రదానమహోత్సవము

మొన్న 16 వ తేదీ సాయంత్రము నెలెటుమందరమున ఛాన్సలరుగారి యధ్యక్షతన పట్టప్రదానమహోత్సవము జరిగెను. పట్టభద్రులందఱును మూడు గంటలనుండియే ఆయా డిగ్రీలకు దగిన గౌనులను హుడ్డులును ధరించి ముగియుండిరి. ప్రేక్షకులు, శ్రీమతి గూడ వచ్చియుండిరి. సరిగ 4-30 గంటలకుసరికి, ఛాన్సలరుగారును, విశ్వవిద్యాలయసభ్యులును ఉచితదుస్తులను ధరించి బ్యాంకు-మేజీముతో “మందర-సభావేదికకు నడచిరి. వీరందఱును సభావేదిక నెక్కి యుచితస్థానముల నలంకరించువంతును, ప్రేక్షకులును, పట్టభద్రులను నిలుచుకొని యుండిరి. అందఱును ఆసనాలకప్పులైనపిదప ఛాన్సలరుగారు ఈసభ డిగ్రీల నిచ్చుటకు విశ్వవిద్యాలయమువారిచే సమకూర్చబడె నని చెప్పి విద్యార్థులను ముందుకు రమ్మని కొన్నివాగ్దానముల పుచ్చుకొనిరి. పిదప ఆయాకాలేజీల విద్యార్థులను ఆయా కాలేజీల ప్రెసిడెంటులు నెలెటుసభ్యులతో, గౌరవనీయసభ్యులతో యాగ్దానముల వాగ్దానములతో దెల్పిరి. మొత్తముమీద 1407 మంది పట్టభద్రులు డిగ్రీలను పొందిరి. ఇందు ఈసభకు రాకుండు 415 మందికి డిగ్రీలను బడెను. సంఖ్యావివరములు. యం. యల్ 8. బియల్ 182. యం. డి. 1. యం. బి. బి. యం 10. యల్ యం. యన్. 70. బి. యం. 14. యల్ 128. యం. యం. 35. బి. యం. (ఆనర్సు) 92. బి. యం. 855. వ్రాచ్యపాండితి విరుదములు 28. ఇక న మి క్కు డి స్టో మా 6. ఇందు 40. మంది శ్రీవిద్యార్థులు గలరు. అందు ఒకరు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీవాడును, 12 గురు క్వీన్స్ మేరీ కాలేజీ వారును, 24 మంది విమెన్స్ క్రీస్టియను కాలేజీవారును, ఒకరు బందరు నోబుల్ కాలేజీవారును, ఒకరు విజయనగరం మహారాజాకాలేజీవారు నుండిరి.

అంతట ఛాన్సలరుగారు వీరందరిని ఆయాడిగ్రీలనుచ్చు, అందుకు దగినహుడ్డునుచ్చు ధరించుట కన్నత నిచ్చితిమనిచెప్పిరి. రిజిస్ట్రారు గారు యా డిగ్రీలకొరకును ఛాన్సలరుగారియెదుట నుంచగా వా గందు సంతకము చేసిరి.

పిదప క్రైస్తవకళాశాల అక్కింగు ప్రెసిడెంటుగారును మొత్తముగారు ఉపన్యాసమును విపులముగ విగ్రహ, వాగ్దానముతో జరిపిరి. ఈఉపన్యాససారాంశము బుధవారము పత్రికలో ప్రచురింపబడెను. ఉపన్యాసమైనపిదప ఛాన్సలరు, వైసుఛాన్సలరు, సభ్యులందఱును లేవగా, ఛాన్సలరుగారు ఈసభయనినదని చెప్పిరి. అంతట మరల బ్యాంకుమేజీముతో పట్టభద్రులందఱును నిల్చుండియుండ నెలెటు-డిలానికి వెళ్లిరి. ఇంతటితో పట్టప్రదానోత్సవము ముగిసెను.

రైలులో ట్రంకు పెట్టెలో శవము కనబడుట

పోలీసుల విచారణ

వృధిచారిణి గృహమున హత్యజరుగుట
శ్రీరైలుస్టేషను దగ్గర రైలుబండిలో కనబడిన పెట్టెకు హాళిములు తెరుచుగా దానియందు వొక శవము కనబడెను. అదివొక ధనికుడగు యువకుడు. వాత్య 24 గంటలలోపున జరిగి యుండవలెను. శవము చెక్కు చెదలలేదు. పోలీసు విచారణ జరుగుచున్నదని యిదివరకు ప్రకటింపబడెను. ఆ యువకుడు ఆలిఫురు నివాసి యనియు ఆచట 12 వ తేదీ శనివారము రాత్రి ఒక వృధిచారిణి యింట నెవరో అతనిని హత్య చేసినదని తెలిసినదియు పోలీసులు తెలిపిరి. (తెనుకటివార్త 24 వ తేదీ ఆంధ్ర పత్రిక 5 వ పేజీలో గొప్ప కలనర మను క్లికతో ప్రకటింపబడెను.)

'The Vedic World.'

A Monthly journal of the Vedic Society to defend its all round interests.

Topics of the world review on Vedic basis by eminent Pandits.

Fist Issue Published on Sravana Pavar-nami (Dundubhi), 7th August 1922.

Annual Subscription Rs. 3.

Address:—Manager The Vedic world, 123 Govindappa Naick Street, MADRAS.

దేశీయ వార్తలు

అఖిలభారత ఆజ్ఞోల్లంఘన (కాంగ్రెసు-ఖిలాఫతు) సంఘములు విచారణ ముగియుట

సభ్యులు వెనలిపోవుట-అన్యాయం రిపోర్టువ్రాయుట, 31 వ తేదీని రిపోర్టు చర్చించబడినది

దాసు గారి కుమార్తె వివాహము

నెహ్రూగారు మున్నగునాయకులు పెట్టుట-వివాహము కలకత్తాలో 17 వ తేదీని జరుగుట
సంగీతాన్నిమువారు దాసుగారికి సన్మానపత్రము పంపగదలయుట. పి. సి. కే. గారు-బహిరంగసభ

దేశీయ మహాజన సభ గయలో ఖద్దరు ప్రదర్శనము-కార్యదర్శి శ్రీ

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి విడుదల

కడలూరులో బహిరంగ సభ-సన్మానపత్రములు-నాయకుల ప్రసంగములు

చెన్నపురి న్యాయవాదుల సంఘము

పూచీకత్తు నియమములు-న్యాయమూర్తులకు ప్రత్యుత్తరము పంపుట
మహారాష్ట్ర ప్రముఖుల రాజనామాలు-కాంగ్రెసువిధానము మారవలెను
అమృతసరు జలనువాలాబాగు - శ్రీమతి పార్వతీ దేవిగారి ఉపన్యాసము
గాంధీ యిత్రడిలాంపు-ఒక మోసగాడు.

దాసుగారి కుమార్తె వివాహము

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి కడలూరు కుమార్తె శ్రీ
మతి కళ్యాణిదేవిగారిని శ్రీమత్ ఉ. పేండ్లనాథ మఖోపా
ధ్యాయ (గారిఫా) గారి ఆగ్రహముచేత శ్రీమత్ బాస్కరా
నంద మఖోపాధ్యాయ గారికి 17 వ తేదీ సాయంకాలమున
కలకత్తా నగరమున దాసుగారి వారికి మన వివాహమును జరు
పుట కేసులుపడినవి.

17 వ తేదీ రాత్రి శ్రీమత్ దేశబంధు చిత్రరంజన
దాసుగారి నిర్వహణలో శ్రీమతి కల్యాణి దేవిగారి వివా
హము జరిగినది. వరుడు సర్ నురేంద్రనాథ బెన్ద్రగారి దాహ
తృప్తి కల్పించును. ఎన్. ముకర్జీ తన మఖోపాధ్యాయగారి
కుమారుడు. కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు (భారతీయు
లు), న్యాయమూర్తి పి. ఆర్. దాసు (పాట్నా హైకోర్టు న్యాయ
మూర్తి), ఎన్. ఎస్. ముకర్జీ, సర్. నీలరత్న ఛర్జా, పండిత
మోతీలాల్ నెహ్రూ, వి. జే. పటేలు, కమ్రా రంగయ్యగారు,
రాజనామాలు, ఎన్. ఆర్. దాసు (అధ్యక్షులు) గారు
న్యాయమూర్తులు మున్నగు వారిద్వారా కేసుల కొనసాగింపు
లు జరిపించారు. అసహాయవాదదాయకులు మితవాదప్రము
ఖులు పెక్కుమంది దాసుగారియింటికి వచ్చిరి. వాటిలో
పాల్గొనుచు ఖద్దరుబట్టలనే ధరించి వచ్చిరి.

దాసుగారికి సన్మానపత్రము పంపగదల

కలకత్తా పౌరుల సభ

సర్. పి. సి. కే. గారి ఆధ్యక్షత

శ్రీమత్ దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారికి మహారాష్ట్ర
నాథుల పక్షమున సన్మానపత్రము మొదలగుటను
గూర్చి అలోచించుటకు 30 ప్రభుత్వ చంద్ర శేఖర ఆధ్య
క్షత్రక్రింద 16 వ తేదీ సాయంకాలము కలకత్తా నగరమున
బహిరంగసభ జరిగినది. ఒక సన్మానసంఘ మేర్పరచబడినది.
చాలమంది జరిపించారు, బాన్సురులు, కవిరాజులు, డాక్ట
రులు, వర్తకులు, శాసనసభ్యులు, మున్నగు ప్రముఖు లాసంఘ
మున సభ్యులుగా నున్నారు.

మాతో ప్రసాద సుందరుగారు

పోలీసుల నిర్బంధము

మాడునెలలు కనపడినవి

కలకత్తాలో పోకసభలో నువ్వనియమ మాతో ప్ర
సాదసుందరుగారు (అసహాయవాది) యిద్దరు కనిపించుటను ని
ర్బంధించి అయినకు మాడునెలల కనపడినవి వేయబడినవి.

సవార్కరుగారి శరీరస్థితి

అసహాయవాదుల సభ్యుల చొరబాటలో నున్న సవా
ర్కరుగారు ప్రబలవ్యాధి పీడితులై యున్నారని వార్త విజయ
కాదని అసోసియేటెడ్ ప్రెస్సెగారికి తెలుపబడినది.

శ్రీమతి కుటుంబపుష్పత్సవము

అసహాయవాదుల నిరోధము

అగస్త్యులలో వర్షములు చుగిసిన పిమ్మట ప్రతివర్షం
మీ యుత్సవమును శ్రీమద్విద్యుత కుటుంబంలో ప్రభుత్వమువారి సహ
యముతో జరుపుచుండిరి. ఈ సంవత్సరము
ఆగస్టు 16-17 తేదీలను ఆ ఉత్సవమును జరుపుటకు
నిశ్చయించిరి. ఆ రెండునాళ్లను శతపుణ్యములుగా వారతనము
వారుగూడ ఏర్పాటుచేసిరి. గాని దొరతనము వారి సంబంధ
మున్నందున శ్రీకృష్ణాష్టమి పండుగ దినములలో దానిని జరుపు
చున్నందునను ఎవ్వరు ఆ ఉత్సవమునకు పోనూడదని కాం
గ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘములు బోధించుటచే అహంకారముండి
మాత్రమే 16 వ తేదీని వచ్చిరి గాన ఉత్సవము నిలిపివేయబడినది.

చెన్నపురి హైకోర్టువక్తిత్వ సంఘము

న్యాయమూర్తుల చెదరింపు

న్యాయవాదుల స్వేచ్ఛవృత్తి

చెన్నపురి హైకోర్టు వక్తనమునందున్న న్యాయవాదుల
సంఘముండియున నా సంఘమువారు పెహళాపండితుడు,
వలేలు, మెర్సానీ (అసహాయాధ్యయ నాయకులకు న్యాయ
వాదులు) గాగ్ల వాత్తిధ్యము కొనగట అనుచితమని ము వారిక
వివాద ప్రధాన న్యాయమూర్తి అయితెలియడం హైకోర్టు ఆ
వరణలో వట్టివేయిం జరుపగూడదనియు నిరీక్షించి సంఘము
నకు హైకోర్టు అవరణలో వానోసంగుటను గూర్చి అలోచింప
వలసివచ్చుననియు న్యాయమూర్తుల అనుచుతిరి రిజస్ట్రార్లు
సంఘము కాన్వీనర్ కి వ్రాసెను. 16 వ తేదీ
సాయంకాలము సంఘము సభ జరిగినది. ఆ
సభకు చాలమంది న్యాయవాదులు వచ్చిరి. అప్పుడే విషయము
చర్చింపబడినది. న్యాయమూర్తులకు పంపదగిన ప్రత్యుత్తరము
సంకలి అంతముల గూర్చి న్యాయవాదులందరు కేకగ్రీవముగ
వాదించిరి. "జరిగిన సంఘములకు గూర్చి సంఘమువారికి
వ్రాసి తెలుసుకొన కుండ న్యాయమూర్తులు సంఘమువారి కట్టి
చెదరింపు ఉత్తరము వ్రాసి నందులకు మాకు
చాల విచారణము మోక్షగ్యమును కూడ
కలిగినది. ఆ ఉత్తరము కేవలము సంఘముగూర్తొకాడినకే
గాని రాజకీయము కాదు. మా సంఘము రాజకీయము కాదున్న
తనము రాజకీయములను చర్చింపవలసియేయుండును.
ఇదివరకు మేము రాజకీయములనుగూర్చి చర్చించి మా అభిప్రాయములను
గొన్నిసార్లు తెలిపియున్నాము. న్యాయమూర్తులు
కోరిక ప్రకారము మేము పూచీకత్తు నియమము
కున్న మా సంఘము నిచటనుండనిచ్చుటకు
ఏలుండదన తెదరింపు భారతీయ లేఖలో నున్నను నై కారణ
ముల వల్ల మేముట్టి పూచీకత్తు నియమము" అని సంఘము
వారు న్యాయమూర్తులకు లేఖపంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

గయలో ఖద్దరు ప్రదర్శనము

సన్మానసంఘ కార్యదర్శి శ్రీ

అంద్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి ప్రకటనము
డిశంబరు నెలలో గయలో 31 వ అఖిల భారత దేశీయ
మహాజనసభ జరుగును గాన కపుకు ఖద్దరు ప్రదర్శనమును గూడ
జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. కలితీలేని ఖద్దరు బట్టలను ఆ
సంబంధములగు విడుదల, నూలు మున్నగువానిని మాత్రమే వ్రేద
ర్చింపదలచిరి. వరుకు నూలుతో చేతి ముగ్గుము వ్రేసే
బడిన బట్టలు ఏవైనా - నూలు, పట్టు, నూలులు,
మున్నగునన్నియు ప్రదర్శించబడును. సన్ననివి గునుకని
కట్టికొనడమున యింత పనుల తరచుగొనిండునని ఏవైన నన్ని
టిని పంపవచ్చును. ప్రత్తిగింజలు తీయుట మొదలు నూలుబట్టల
కేవలము, పట్టుపురుగులను తెయిట మొదలుపట్టును కియారు
చేయుటవరకును వరుసగా కార్యక్రమమునంకితుల మోపించగల
వారి కాహ్వానములు పంపబడును. కలితీలేదని పూచీ చేయబడి
నని మాత్రమే అంగీకరింపబడును గాన నట్టి నిపుణులను - బట్టలను
పంపుటలో మిరాప్రక్తిమునుగూర్చి మిరారంతరకు సన్మానసంఘ
ము వారికితోడ్పడగలగ్ల తెలియగోరెదను. సన్ననిబట్టలనుగూర్చి
యొంతకబట్టలను గూర్చియుగూడ క్రియావిధానమునంతయు ప్రద
ర్శింపగలవారు కావలెను. అన్ని రాష్ట్రములనుండియు జాబులు
చేరినపిమ్మట తగిన ఏర్పాటులు చేయబడునని సన్మానసంఘ
కార్యదర్శి రాజేంద్రప్రసాదుగారు, అన్ని రాష్ట్రీయసంఘముల
కును వ్రాసెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘమునకుగూడ వ్రాసెను.
అట్లు బట్టలను పంపగోరువాకును అచటికి వెళ్లి కార్యవిధానము
నంతయు చూపగలవారును అగడ్త వెలుఖులలోపున గుంటూరు
లో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శికి వ్రాయవలెనని
కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

మహారాష్ట్ర ప్రముఖులు

కాంగ్రెసు ఉద్యోగములకు రాజీనామాలు

కెల్కరుగారు రాజీనామానిచ్చిన పిమ్మట కొలనైకరు
భవాంజేవుగారు మున్నగువారు కోలాహలీ జల్లాలలో
రాజీనామాలు నిచ్చిరి. అసహాయాధ్యయ సిద్ధాంతమునకు భంగ
ము కలిగింపకుండ విధానమును మాత్రము మార్చవలెనని గత
వారమున పూనాలో శివాజీ మందిరమున లవాణే, భోపల్గూరు,
గడ్చిరు, డాక్టరు లోహోగర్గూరుగారు నాయకు సభలలో ప్రత్యేక
ముగ నువ్వనించిరి.

కాన సభల బహిష్కారమును తొలగించుటయే గాదు
విధానమునే మార్చవలెను. అని కేసరిపుత్రిక ప్రధానవాక్యసమన
వ్రాయబడినది.

విదేశ వస్త్ర బహిష్కరణము

అమృతసరు శ్రీలకు హెచ్చరిక

శ్రీమతి పార్వతీ దేవిగారు

14 వ తేదీని అమృతసరు జలియను వాలాబాగులో అఖి
లభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ్యులగు శ్రీమతి పార్వతీ
దేవిగారు విదేశీబట్టలను బహిష్కరించుటను గూర్చి యువవృ
సిందిరి. వర్తకులు విదేశీబట్టలను విక్రయింపగూడదు. వారు
మామన్నుతో శ్రీలు విక్రయ నిరోధమును త్వరిత లోకే
ప్రారంభించెదరు. పంజాబు కానన సభకు
అమృతసరు ముమునండి యొకరిని నియోజింపవలసిన సమ
యము వచ్చుచున్నది. అప్పుడు ఎవ్వరికిని సహవాసులు పట్టు
యియుగూడదు.

గాంధీ యిత్రడిలాంపు

ఒక మోసగాడు

వాసిక వర్తకసంఘమునా రకు డి. జి. చిక్కలికరు
కింకెనీవారి ఏజెంటునని ఏ. హెచ్. గార్డరు అను తెల్లని
పొడుగుపొడి వనఃపుష్పడు గాంధీ యిత్రడిలాంపులకు అడ్డా
నులు పుచ్చుకొనుచున్నాడు. అతడు తమవీకెంటు గాదని
అకంకెనీవారి దివర కే బాంపే క్రానికలు
పత్రికలో ప్రకటించియున్నాడు. అతడు క
యూరులో జూలై 21 వ తేదీని కొందరిట్లు మోసపుచ్చునగాన
నలిపి. ఉచితాడిన పోలీసులకు తెలుపుదనియు మోసపోకు
దనియు కయూరునుండి యొకరు స్వరాజ్యకు వ్రాసిరి.

పదానమంత్రియు పన్నాసము

అనమ్మతి తెలుపుటకు కూడిన సమావేశము

అనమ్మతి తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

కాంగ్రెసునందు చేరుడను నాహ్వానము నొసగుట

ఐ. సి. ఎస్ చర్య సమయమున ప్రజలసభలో ప్రధాన సభ్యుల లాడుదుబాట్ల గా నొసగిన యుపన్యాసము నెవల యన నమ్మతి తెలుపుటకు నిన్న సామాన్యకాలము 6 గంటలకు కేంద్రీయ బృహదండరమున నొక సభ్యసమావేశము జరిగెను. వందలమంది యుక్తికిరిసిపోయెను. సభ కన్ని పక్షములవారును వచ్చిరి. పభావేదిక నలంకరించి ప్రముఖులలో టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు, డాక్టరు బెసంతు, దివాకర్ల రామారావు, ఏ. గోవిందరావున అయ్యగారు, సి. ఎస్. త్రిలోకాచార్యగారు, జి. పి. వెంకటేశ్వరగారు, టి. వి. మధుకృష్ణ అయ్యగారు, సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారు, లాడు గోవింద రావు, గద్దెరంగయ్యనాయుడుగారు, సి. వెంకటరంగనాయుడు గారు, బాలయ్యగారు, వాళ్ల వెంకటేశ్వరకాశ్రిగారు, ఐ. ఎల్. కాశ్రిగారు, ఏ. రంగస్వామిఅయ్యగారు. డాక్టరు యం. రామారావు, ఎస్. శత్రుత్వాగ్రిగారు, చక్కల రామారావు, ఏ. తుమారస్వామికెట్టిగారు, కట్టచించి రామలింగా రెడ్డిగారు, అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యగారు, ఏ. సి. పార్థ సారథినాయుడుగారు, గానా రామూర్తిగారు, వేమకరపు రాజుగారు, నెమలి కట్టాళి రామారావుగారు ఉండిరి.

డాక్టరు బెసంతు

ఇంగ్లాండు వెనుకటి కాలమునందు స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాటము గావించినపుడెల్ల వ్యాయాధిభటులు ప్రజల స్వత్వములను కాపాడిరి. మన స్వాతంత్ర్యముల పరికట్టుటకు ఇప్పుడు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆ ప్రయత్నములయెడల మన యసమృత్తి తెలుపుటకు అరిగిడి నేటిసమావేశమునకును వ్యా యాధిపతి నే అభ్యుదయగ నెన్నకొనుచున్నాము. ఈ సభ కృత్రిమి గవించుటకు వెనుక వ్రాకొల్ప వ్యాయమాత్రిగ నుండిన టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు తిగియన్నారు. కాననసభల ను ప్రారంభించినపుడు బార్ని స్వాగతమును కానామ ప్రభు భుద్యారా పంపిన సందేశమునందు భారతయుల కోర్కెల ననుసరించి క్రమముగ స్వరాజ్యముపొందవల తోడ్పడెడి యవకాశముల నొసగుదు మని ప్రతిజ్ఞ గావించిరి. లాయడుబార్ని గా రా ప్రతిజ్ఞను లక్ష్యము చేయుక తమ యచ్చనచ్చిట్లు ప్రసంగించిరి. రెండవకారణ మేమన, రాజుల యెన్నికలందు తగినవారు సభ్యులు గలారన్న సంస్కరణముల నుపసంహరించు విషయమై యాటావించవలెనని లాయడు బార్నిగారు పలికిరి. తగినవానిన తమ యిష్టమువచ్చినవారని లాయడు బార్నిగారి యభిప్రాయము. రాము సమర్థులని తలంచిన వారిని ఎన్నుకొనటకు నోటరులకు సంపూర్ణాధికారముగలదు అయితే కారమును వినియోగించుట యుం దెడలకడక, నిరంకుశాధికారము నవలంబించుటయును. ఇది నిన్నటిన దెదరింపుచున్నది. ఈసభకు శేషగిరి అయ్యగారు కృత్రిమ కవించెదనని కోరుచున్నాను.

ఆమోదము

ప్రతిజ్ఞలను త్రోసివచ్చి మన స్వత్వముల కట్టబడ్డవన్న దుమనమున దేశమునకు వెతొవృద్ధులు, భావ కంతులు నగు వారును అవసరము. గావున ముఖ్యభాగ రెండులక్షణములనుగల శేషగిరి అయ్యగారు ఆగ్రానవాధి పత్యము విశింప వలెనని సామివెంకటా చలం కెట్టిగారు కోరుచు తెసంతుగారి యుప పాద గావొందించి చక్కల రామారావు బలపచిరి.

అభ్యుదయము

అంతట శేషగిరి అయ్యగారు ఆగ్రానవాధిపత్యము నుపొందియట్లుపన్నసింది.

ఆచార్యమం. ఆచార్యసము

మన మీ సమావేశమున విశిష్టాధ్యక్షులు గావించుట లేదు. ప్రధానమంత్రి యుపన్యాసము ఇంగ్లాండు ధర్మబుద్ధికిని, క్రిస్టిని కలెక్షము నాపొందించుచున్నది. ఇంగ్లిషు రాజ్యాంగవేత్తలు మనముడుట గొప్ప యాదర్శముల నుండిరి. ఆదర్శములం దెపు టును లోపములేదు. కాని యుప దేశము లకు ను, ఆ సుస్థానము గకును ఎత్తుడును సంబంధముం

దదు. మెకాలేవంటి రాజ్యాంగవేత్తలు బ్రిటిషువారు తమ యధికారమును భారతీయులకొనిచి వారే తమవిషయములను జాచుకొనట కవకాశముల నొసగిన తానునందునని పలికియుండిరి. భారతీయులకు క్రమముగ స్వతంత్రపాలనా సంస్థ లొసగఁజేసునని, ఉద్యోగములు భారతీయులకలము క్రమముగ చేయబడుననియు, బ్రిటిషుదేశము పక్షమున, బ్రిటిషు పార్లమెంటు పక్షమున, రాజ్యాంగమంత్రి ఆగష్టు 20, 1917 నాడు పలికియుండెను. స్వల్పజాతుల వ్యక్తిత్వమును సంరంక్షింపవలెననియు. స్వయం నిర్ణయము గావించు కొనెడి యధికారము ప్రతిదేశమునకును నుండవలెననియు డాక్టరు విల్సను పలికియుండెను. కాని యిన్నియు భారతదేశము నకన్యాయంపబడవు. ఇతర అధినేశ రాజ్యములనుభవించుచున్న స్వత్వములు క్రమముగ భారతదేశమున కొసగుదుననియు, స్వరాజ్యమునకు గల సాధనముల నవలంబించుచునయు సార్వభౌముడు తన సుదేశము నందు తెలిపెను. భారతీయులకు వారి క్యవహారములను నడుపునటు యందు అధికారము లతోడ్పడవలెనని రాజ్యకర్తనిగిరిని సలహా నొసఁగెను. లాయడు బార్నిగారు వీని నొక్కవారివైనను సుభునెనులేదు. ఉద్యోగము లన్నిటిని భారతీయులకు క్రమముగ నొసఁగవలెనని సామ్రాజ్య కాననసభయందు తీర్మానము ప్రకటెట్టిగా, ఆమోదంపబడెను. కాని ఆ తీర్మానము నాచరణలో బెట్టు విషయమై ప్రభుత్వమువారు క్రద్ధపించుటకు లేదని కాననసభ్యులు తలంచుచున్నారు. ఐ. సి. ఎస్ ఉద్యోగములు ప్రజల యుద్దేశ్యముల కెప్పుడును అడ్డుపడుచుండునని గ్లాడుస్తను ప్రధానమంత్రి బలికియుండ లాయడు బార్నిగారు ఆస్పాసము నుండియే ఆ ఐ. సి. ఎస్ వారిని ప్రసంగించుచున్నాడు. తమదేశమువారు ఇట్టి పట్టుదల' నలవారని అతని యభిప్రాయము. ఈ ఇట్టి పట్టుదల' గలవారు దేశమును ఆచరణార్హము రాజ్యము చేయుచుండవలెనని ఆయన మతము. ఆ నిరంకుశాధికారకర్త మే స్థిరముగ నుండవలెట. ఆ నిరంకుశాధికారకర్త పరిపాలనమునందు మనము సాయపడవలెట. లాయడుబార్నిగారు ఈదేశములో నీరుద్ధు జరుగుచుండిన విషయములను గమించుచుండిట్లు తోచదు. భారతీయుల నిరంకుశాధికారములకు సాయపడవలెనని స్థితి యేలే న్యాయమూర్తులు, న్యాయవాదులు, కార్య నిర్వాహక సభ్యులు, మనవారు సమర్థులండిరి. భారతీయులు తమసమర్థత నన్ని కాలమునందు ప్రదర్శించిరి. మనవారి తెలివి మనవారి సమర్థత యూరోపులో నేజాతెకినలేదు. కాని యట్టి దెవరింపుటకు మనము వెలగొందింపలేదు. భారతదేశములోని అన్ని పక్షములారికిని యుద్దేశ్య మొకటే. అట్లుండ, అందరును తమభేదాభిప్రాయములను వదిలికొని వికమత్త్యభావమున దేశాభ్యుదయమునకై పనిచేయుట సమంజసముగ నుండును. దుఃఖసమయముననే, సామాన్యముగ నైకమత్త్యము గలుగుక.

డాక్టరు ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యము.

వృద్ధులై ఆరోగ్యము నరిగా లేనందున, డాక్టరు ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు సభకు రాబాలక భయద్దేశ్యములతోతమ సానుభూతిదెలుపుచు నొకసందేశమును బంపిరి. ఆసందేశమును ఎస్-సత్యమూర్తిగారు చదివిరి. ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగముల సం దరను ఇకవిడుట భారతదేశమునందే నియమింపవలె ననియు ఆ యుద్యోగములు సామ్రాజ్యకాననసభవారికి లోబడి యుండవలె ననియు, అయ్యగారి యభిప్రాయము. ప్రధానమంత్రి యుపన్యాసమును ఖండించుటకు మదరాసునం దన్ని పక్షములవారును సమావేశ మైనందులకు సంజీవించుచు 1921-వ సం॥ క్లబు వారావోనించిన రౌండుటేబులు సమావేశమునందు రాజ్యాంగ విధానమునుగూర్చి చర్చించుట యుక్తమనియు అయ్యగారి సలహా.

తీర్మానము

టి. ఆర్. గామచంద్రఅయ్యగారు కీర్తింది తీర్మానము నుపసాదించిరి.

"ప్రజలసభలో ఐ. సి. ఎస్ చర్య సందర్భమున ప్రధాన మంత్రి యొసగిన యుపన్యాసమును మదరాసు పౌరులపక్షమున గూడిన యా సమావేశము అసమృత్తి తెలుపుచు సంపూర్ణముగ ఖండించుచున్నది."

1200 మంది 31½ కోట్లమందిని రాజ్యముచేయుట

తీర్మానము నుపసాదించుచు, రామచంద్ర అయ్యగారు ఇట్లుపన్నసింది:

భారతదేశములోని 31½ కోట్ల ప్రజలను 1200 మంది బ్రిటిషు సివిలు ఉద్యోగులు రాజ్యము చేయుచుండిరిని లాయడుబార్నిగారు పలికిరి. వారు రాజ్యము చేయువిధ మేమో లాయడుబార్నిగారే చెప్పిరి. 'ప్రతిమాట ఒక యుత్తునన. ప్రతివాక్యము తీర్పు.' ననుము, సిగ్గులేని వానిసలమని అతని యభిప్రాయము. మన మన్ని కాలముండును మన సమర్థతను జాపితిమి. యుద్ధ రంగాములందు సంయతిము మనవారు కీర్తి సంపాదించిరి. మన సమర్థతను, మన సహాయమును అంగ్లేయులే అంగ్లోద్యోగులే బ్రహంసిందిరి ఇట్లుండ బ్రిటిషు అధికారులమాట యుక్త రువును వారివాక్యములు తీర్పులును నైనవి!! వానికధయేమి? మన వారు సామాన్యముగ సమర్థభావులు. ఆనత్రుత మనకు ధీరలత. ఐముగ నున్నది. కాని మనముగ్ధులముగాము. మనసమర్థతను ఆక్షేపణ చేయుల వారెవరునలేరు. సివిలసర్విసును కాశ్యతముగ నీదేశమునం దుంచవలెనని ప్రధానమంత్రి కోరిక. వారికి సంస్కరణములు, ఎన్నికలు ఇవ్వుములేదు. వీని నెట్లయిన నుపసంహరించవలెను. అందులకొక పన్నుగడ బన్నివాడు. ఎన్నికల యందు ప్రజలు తాము వదిలిన వారిని సభ్యులుగ నెన్నకొన గూడదు. "మీస్వాతంత్ర్యమును మీరు వినియోగింపవలదు. మీ యిష్టము వచ్చిన వారి నెన్నకొనగూడదు. వాయిష్టము వచ్చినవారిని, వాకు నచ్చిన వారిని, యెన్నుకొనదు. లేకున్న పరిష్కారము నెట్లన నీసంస్కరణములను తీసివేసెదను" పరిష్కారము జూచినదేమి? యూరోపియను ఉద్యోగులను కాశ్యతముగ నీదేశము నందుంచుట. వీరి నట్లుంచుట కాతడి యుక్తి నవలంబించెను. మనకుండు టుల మతభేదములవలన నైకమత్త్య ముండదనియు అందువలన తమ యిష్టము వచ్చినట్లు జరుగవచ్చుననియు లాయడు బార్నిగారి యభిప్రాయము. సాంఘికభేదములుండిన, అని గృహకృత్వముందు మాత్రమే యుం దవచ్చును. కాని దేశహితైక కా్యములలో నవి యేమియు నడ్డుపడవు.

రామలింగా రెడ్డిగారు

రామలింగారెడ్డిగారు తీర్మానము నాపొందించుచు ట్లు ఉపసనిందిరి. నేను కాననసభ్యత్వమునకు ప్రవేశించినపుడు, తెలివిన భావములలో ఉద్యోగము లన్నిటిని భారతీయులకలము చేయవలెనను నవొకటి యుండెను. భారతీయులనే యుద్యోగములకు నియమించవలెనని వేసురెండు కారణములవలన కోరుచున్నాను. మొదటిది రాజకీయము, ప్రజాప్రతినిధు లగుమంత్రులు తమ క్రిందనుండెడి యుద్యోగులపై పలుకుబడి లేకున్న, వారేమి చేయజాలరు. అతడు తన నేనన-నేనయన్న యెడల-విషయమార్గమున నడుపజాలడు. రెండవ కారణము ఆర్థికము. మనదేశ మన్ని దేశములలో నెల్ల మిక్కిలి విదదేశము. ఉపాధ్యాయులు, ఇతర ఉద్యోగములు స్వల్పజీతములతో చాలకష్టములుబడుచుండ బ్రిటిషు అధికారులకెంతో గొప్పజీతముల నీయజాలరు. ఈజీతములు వీరికి చాలవనియు, ఇంకను జాస్తిమునలెననియు, వీరి కష్టనిష్ఠరములను కనుగొనుటకు రాజ్యాంగ మంత్రి కార్యా లయమునం దొకవిచారణసంఘము నియమింపబడిననియు, తెలియుచున్నది. ఈ యుపసంఘము వారేమిచేసినను, భారతదేశాభిప్రాయమును సాటింపక నిర్ధారణ గావించిన యసభ్యముగ నుండును. మనయసమృత్తి తెలుపుట కిచ్చటసమావేశమైతిమి. ఆక్షేపణ దెలుపుటయే ప్రతిక్రియగ నుండు నా లేక మనమింతకన్న వేమైన చేయగలమా? సాంఘికభేదములున్నను, రాజకీయ వికమత్త్య ముండవలెనని ఉపసాదకులు చెప్పిరి. కాని సాంఘిక వికమత్త్యము సంయతి ముండవలెనని నేను తలంతును. సాంధానమగు నాలోచనము, గట్టియంగ నిర్మాణము నుండుట సమంజసముగ నుండును. గట్టిపట్టుదల'కు సమాధానము తియ్యని మాటలు సమాధానముగ నుండగలవా యని నాకాశ్చర్యముగ నున్నది.

అంతట ఐ. బి. గోవిందరావున అయ్యగారు తీర్మానమును బలపరుచుచు, ప్రధానమంత్రియుపన్యాసము తెలివిమాలి.

73

1 leader.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు అజ్ఞోలంఘన విచారణ సంఘము

పాట్నాకు వెళ్లుట

15 వ తేదీని పంజాబు మెయిలులో అజ్ఞోలంఘన సంఘసభ్యులకు నాయకులు పాట్నాకు వచ్చిరి. ప్రజలు వేల కొలదిగా వారిరాక కెదురుచూచుచు స్టేషనులోన వెలుపలను నిండి యుండిరి. ప్లాటుఫారముమీద జాతీయ పతాకములనుబూని పంజీరులు చారులుగిరి నిలచియుండిరి. నాయకులు కాగానే వారికి పువ్వుమాలలను వేసి విడుదలకు గొనిపోయిరి. ఉదయమున కాంగ్రెసు భిక్షాభిక్ష సభములచే రందరను చేరి రహస్యముగ కాలాచించిరి. మధ్యాహ్నము 1-30 కు వారందఱును క్షీత్రియ మహా విద్యాలయమున కేగిరి. అచట విద్యార్థులు పశ్చాన్నప్రమును సమర్పించిరి. పండిత్య ప్రహరగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

బహిరంగసభ

15 వ తేదీ సాయంత్రము గులాబాగులా బహిరంగ సభ జరిగినది. బాగుగా నలంకరింపబడిన రాజమార్గములగుండ నాయకుల నవటి హాజరైపురో తీసికొని వెళ్ళిరి. ఆసభకు చాలమంది స్త్రీలుగూడ వచ్చిరి. రెండుసంఘముల సభ్యులకు పదకొండుమంది నాయకులను రాజేంద్రబాబుగారు ముగ్గురు రాష్ట్రీయ ప్రముఖులను వేదికపై వాసిమలైరి. భారానుండియు వేదమునుండియు కొన్ని భాగములు చదివి వివరింపట నాయకుల కందరికిని పువ్వుమాలలను వేసిరి. సన్నని ఖద్దరు బట్టలను నేయుటకు వాసికెక్కిన కపాకత్తిలో నేయబడిన ఖద్దరుబట్టలపై పొంది ఉరుగుభాషలలో ముద్రింపబడిన పశ్చాన్నప్రములను నాయకులకు సమర్పించిరి.

హాజీర అజ్ఞులుఖానుగారు

మూడేనుకు విడుదలమయిరి. అన్ని విషయములను బాగుగా కాలాచింపబడిన పరిస్థితులు కొన్ని ఏర్పడినవి. మనము స్వరాజ్యముకొరకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాము. ప్రభుత్వమువారు నిరోధించుచున్నారు. 25-30 వేలమంది జేకీయులు చెజపాలలోనున్న గానవనము ఓర్పులోను ఉత్సాహముతోను పనిచేయుచున్నారు. ఇట్టి అధికకక్షిరంత మగు నిరంకుశోద్యోగి వర్గమునుండి స్వరాజ్యమును బయలుపట్ట గట్టిప్రయత్నము కొంతకాలము జరిగినగాని ఫలము గలదిగనైనది. అనేక విధములగు త్యాగాలు నొన్న మనము సంసిద్ధులముగా నుండవలెను. ఇటు 41 జాతీయసాతకాల బండ్లు వి. భవములేక వానిలో ననేకము సరిగా పనిచేయుట లేదని తెలిసినది. మిషన్లయొక్క తిలు గూడ సరిగా పనిచేయుటలేదు. నిజముగా మిషన్లయందు స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నచో కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుగా చేరవలెను. ఖద్దరుబట్టలను ధరింపవలెను. తిలనిధికి ధనము సమకూర్పవలెనని హాజీరీ సుడివెను.

నైహరగారు

కాంగ్రెసు సభవారి ఆదేశము ననుసరించి జేకీసెన యొనర్చుడు. ఖద్దరును ధరింపుడు. కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుగా చేరుడు. ఎల్లవారును పశ్చాన్నప్రమును సభ్యులుగా చేరుడు. జేకీమాత్రము సేవింప నెల్లవారును ముందుకు రావలెను. జేకీయులందరను కలిసి పనిచేయవలెను. లాయీడు జాడ్లిగారి ప్రసంగమును వినిపింపటమైన మిత్రవాదులు కాంగ్రెసుసంఘమున చేరవలెనని వచ్చుటను. మహాత్ముడు కార్యాచరియమగు కారణమని మిగుల కోరుచున్నచో మహాత్ముని ఆజ్ఞాప్రకారము గడుచుకొను దని నైహరగారు సుడివెను.

విచారణ

25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 5 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమైనది. రాజేంద్రప్రసాదు, కృష్ణప్రకాశసేన సింహా, భరణిభగవాద్ సాక్ష్య మిచ్చిరి. ఎం. ఎస్. మంత్రికేకర్ కర్మ మధురా ప్రసాదుత్రివేది, చంద్రనంకి సాహెబ్గారు 26 వ తేదీని సాక్ష్య మిచ్చిరి.

విచారణ ముగియుట

విచారణ ముగిసినది. ఫలితములను గూర్చి నాయకులు చాలసేపు రహస్యముగ చొచ్చిరి. షెర్వానీగారు అలిఖరుకు వెళ్ళిరి. జహంగీరాబాదు, మొజాం ఆర్. హాలావా అబ్దులు మజదుర్గారు 17 వ తేదీని బెరీరికి వెళ్ళెదరు. నైహర పండితుడు, వి. జే. పటేలు ఎస్. కస్తూరి చంగయ్యంగారు, సి.రాజగోపాలాచారిగారు 16 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. వేలకొలది పౌరులు స్టేషను కేజీ జయధ్వజముతో వారినిబిడ్చిలివిరి. కలకత్తాలోజరుగుదాసుగారి కుమార్తె వివాహమునూచి పిమ్మట ఆయ్యంగారు ఆచారిగారు 17 వ తేదీని కలకత్తానుండి చెన్నపురికి బయలుదేరుదురు. నైహరగారు కలకత్తానుండి పాట్నాకును గయకును వెళ్ళెదరు. హాజీరజ్యులు

విదేశీ వర్తలు

విరిమి విప్లవము

ప్రభుత్వపటాలముల విజయము

లండను ఆగస్టు 15:— క్లిఫ్ఫర్డ్ ప్రజాస్వామ్యవాదులు వర్తనిపోవుటచే ప్రభుత్వపటాలములు పోటీలేకుండగనే వకపరుచుకొనిరి. డివెలగాగారియొక్కయు మరి ఇతర నాయకుల యొక్కయు అనుచరులు దప్ప మిగిలి ప్రజాస్వామ్యవైదికులందరను నిరంతరములై విడిపోవుచుండిరి కామ్యనుండివచ్చు వార్తలు వెలుపుచున్నవి. చాలమంది ప్రజాస్వామ్యవైదికులు ప్రతిగంటయందును కార్కునకు దిగివచ్చి తమతమసూచనలను జేరుచుండిరి. వారి ప్రయత్నమందలను పిరిపోయెనని ప్రేక్షకులు వెలుపుచుండిరి. కార్కునకు దక్షిణమున జరిగినపోరాటమునందు ప్రజాస్వామ్యవాదులలో 11 గురు హతులై; 40 మందికి గాయములు లగిలెను. ప్రభుత్వపటాలములందు 6 గురు మరణించిరి; 25 మందికి గాయములు లగిలెను.

దండల్లు పోరాటము

ప్రజాస్వామ్యవాదులు దండల్లును తిరిగిపట్టుకొనినపుడు 10 మంది హతులై; 40 మందికి గాయములు లగిలెను. వారకులవద్ద మందుగములు (పేలుటచే హతులైనవారిలో చాలమంది ప్రభుత్వ పటాలములలోనవారే; వారకులందు 200 ప్రభుత్వవైదికులుండిరి. బాయి ను నది. వైరం తెని శిఖిలమొనర్చి బిడెనని తెల్పాపు వార్త వెలుపుచున్నది. ఇందువలన తెల్పాపు దల్లిమర్త్యులు చాలకాలమునకు నడచుటకు వీలులేదని తెలియుచున్నది.

గ్రీన్విల్లుగారి అంత్యక్రియలు

లండను ఆగస్టు 16:— ఈ దినమున గ్రీన్విల్లుగారి అంత్యక్రియలు జరుపబడెను. పట్టణమంతయు, యుభవిన్నములను పూర్తిగా ధరించెను. సామ్రాజ్య అభివృద్ధి మూసినవేయబడెను. శేషమును దీసికొని వెళ్ళుమార్గమున కిరుప్కలను, ప్రజలు బారులుగట్టి నిలువబడిరి. ఈ సమయమున బాల్గానుటకు చాలవార్షవకశములనుండి గూడ ప్రజలరుదించిరి. ప్రాంతీకప్రభుత్వదల్లికు ఆర్పిలవపుగాన వేదాంతోపశ్చాన్నమును గావించిరి. గ్రీన్విల్లుగారి శవ మా రాత్రి యచ్చటనే యుండునని. ప్రభుత్వపటాలములు పవరారనిచ్చెను. ఉపశ్చాన్నము ముగిసిన తరువాత ప్రభుత్వపటాలములు ముందు నడుచుచుండగా ఊరెగింపు నైస్సెజనీ మెత్తిక బయలుదేరెను. క్రిశేషునిశకటము నకు వేసక 200 మంది పురోహితులు నడచిరి. వారివెనుక నేనానాయకుని దుస్తులతో కల్లిచ్చుగాను, యుద్ధాంగమర్త్యులుగు రిచార్డు మాల్రూహేగాను నడచిరి. తరువాత ప్రభుత్వ సభ్యులును డెములు ఈరాను సభ్యులును నడచిరి. అన్ని ప్రాంతములనుండియు పురపాలకసంఘ ప్రతినిధులగూడ నందు పాల్గొనిరి. ఉత్తరక్రియలమధ్య నెట్టి యానంగతములును సంభవింపలేదు.

జర్మనులపై పరిహారములు

బర్లిను, ఆగస్టు 15:— ఈనెలనాయదాకు జెల్లింప వలసిన 20 లక్షలసకరనుల నవ్వపరిహారవాదామొత్తము లోను జర్మనీప్రభుత్వమువారు 5 లక్షలసకరనుల జెల్లిందిరి. గత పదునైదుదినములలోను జర్మనీ ఇంగ్లాండునుండి 128000 టన్నుల పొగను దిగుమతిజేసెను.

విదేశీయుల కెన్సీ క్వరవారములను, మార్క్సధర పడిపోవుటవలననూ, జీవితవ్యయ మధికముగ హెచ్చిపోవుటవలననూ దాము విడుదలకంటె నధికముగ చెల్లింపబాలకతోయితిమని జర్మనుప్రభుత్వమువారు (బ్రిటిషు, ఇటాలియను, బెల్జియను ప్రభుత్వములకు తీమాపణప్రకరమును పంపిరి.

భాను డాక్టరు అన్నాగారు 14 వ తేదీ రాత్రి పాట్నానుండి ఢిల్లీకి బయలుదేరిరి. 16 వ తేదీని బహిరంగసభ జరుగలేదు.

రిపోర్టు

డాక్టరు అన్నాగారి రిపోర్టు మనయొద్దనాయకులకు లగిరి. ఈనెల 21 వ తేదీని సంఘసభ్యులు బొంబాయిలో సమావేశమై మనయొద్దను చర్చించెదరు. ముఖ్యవిషయములలో నందరు నేకీభవించురనియు యితర విషయములలో త్రవ్వక నివేదికములు గూడ నుండవచ్చుననియు వదంతికలదు.

మదరెలు హాకుగారిని చూచుట

కనుమతింపకపోవుట

పాట్నా చెజపాలలోనున్న మజరెల హాకుగారిని చూచుటకు అనుమతియివ్వవలెనని నైహర, పటేలు, ఆయ్యంగారు, ఆచారి, అన్నాగారు, హాజీగారు 11 వ తేదీని జయలు నూపర్నెంటుకు వ్రాయగా నతడు నిరాకరించెను.

భారత వ్యవహారములు

కెన్యాయందు సమానహక్కులకోరుట

నైరోబీ, ఆగస్టు 16:— కెన్యాకాలనీ యందు భారతీయ సమస్యనుపరిష్కరించుటకు చర్చిల్లు, మేజరు, ఇ. వుడ్డుగార్లచే నూచింపబడిన సలహాలయడల నాకాభంగముగ వెలుపుచు, కెన్యాభారతీయ కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు అధినివేత, భారత కార్యాలయములకు తంతి నంపిరి.

సంపూర్ణసమాన హక్కులొసంగజే ఎట్టిపరిష్కారమును టుదురదనియు, అంగీకరింపబడదనియు, నందు వెలుపబడెను. సంపూర్ణ కాంగ్రెసు సమావేశముచే నీతికాన మూచాదింపబడవలసియుండెను. కాని కాలక్యకధిలేకపోవుటచే నాతికానము వెంటనే పంపబడెను.

శాస్త్రీగారి పర్యటనము

వాంకోవరు, ఆగస్టు 16:— కెనడాయందు శ్రీనివాస శాస్త్రీగారు, భారతీయుల పరిస్థితులను విచారించుచు మూడు వారములు పర్యటనము నొనర్తురు. ఆసమయమున వారు వివిధప్రజేకులం గుపశ్చాన్నముల నొసగుదురు. వాంకోవరునం దుపశ్చాన్నించుచు నాయన ఇల్లుకడివెను:— సామ్రాజ్యమునంద్రేప్రాంతములందుగాని నివాసమేర్పరుచుకొని నివసించుచున్న భారతీయులకుసమానహక్కుల నొసంగవలెనని మేము గోరుచుంటిమి. ఈవ్యాయసాత్రమును బలపరుచుటకు నేనిచ్చటకు వచ్చితిని. ఈరాష్ట్రమునకుగాని మరియె ఇతర అధిని వేత రాష్ట్రములనుగాని వారిసమత్వితేకయే 1908 సం. విధానమునకు విరుద్ధముగ భారతీయులు ప్రవేశించుటకు. సామ్రాజ్యమునం దితరభాగములవారు తమ్మును తమ్మునకు హమయండిగను నొకయభిప్రాయము భారతీయులలో వ్యాపించియుండెను. మనలనుతక్కువగా జూచుచు నభినయము కొల్లగొనిపోవుచుండగా జేతు నమింకను సామ్రాజ్యమునే పట్టుకొని ఎందులకు ప్రాకులాడవలెనని వారుడుగుచుండిరి. భారతీయుల నితర అధినివేతములవారు తక్కువగా చూచుచుండుటలేదని మాప్రభుత్వమువారికి తెలుక వీలుండవలెనని యభిలషించుచుండిరి. కలసపోవుట, నిర్బంధవ్రాత పద్ధతులను మాన్పుట భారతప్రభుత్వమువారి విధానము వలన వచ్చినవారి యెడల నొక ప్రత్యేక పద్ధతి నవలంబింపవలెనని గోరుటలేదు. అస్సీలియా ప్రధానమంత్రియగు హ్యాను, న్యూజలండు ప్రధానమంత్రియగు మాస్సీగార్లు ప్రస్తుతము నివసించుచున్నవారికి సమానహక్కులొసగుటకు యత్నించెదమని వాదాన మొనర్చిరి.

ఈజిప్టుపర్యటితులు

అందోళనాపరుల నరెస్టుజేయుట

లండను, ఆగస్టు 16:— (బ్రిటిషరులకు వ్యతిరేకముగా దౌర్జన్యము లింకను నెరవలకుచుండెను కారణముచే ఎల్లెన్నీ ప్రభుత్వ త్రవల ప్రకారము ఏడుగు ప్రధాన అందోళనాపరులరెస్టుజేయబడిరి. వీరిలో ఇరువురు నూతనవాళ్లు సభ్యులు గూడ గలరు.

శిక్షలు

పూర్వపువాళ్లు (కాసనసభ) సభ్యుల కేసు విచారింపబడెను. ఒక్కొక్కరికి 7 వర్షముల కఠినశిక్షయు 5 నెల కఠినముల జరిమానాము విధింపబడెను.

నల్లమందు వ్యాపారము

లండను, ఆగస్టు 15:— నల్లమందు సలహాసంఘము వారి సూచనల ప్రకారము నల్లమందు దిగుమతుల సర్టిఫికేట్లను సమయోగించుటకు జర్మనీ, చైనా, ఇండియా, జపాను, సయాము, బ్రిటిషు అధినివేతములు మొదలగు రాష్ట్రములవారు రంగీకరించి రుజాతీసమితివారు ప్రకటించిరి.

సోవియటు-తురుష్కసానము

లండను, ఆగస్టు 15:— సోవియటులును, తురుష్కుసానమును గావించుకొనిన యొడంబడికయం తీవరములు గలవని ప్రెమ్ము పత్రిక వెలుపుచుండెను.

ఇరుప్రభుత్వముల వారును ఒకరినొకరు పైని కృత్యులకు ములను వెంటనే మానెదరు. సోవియటులకు నష్టకరమగు నొడంబడికను తురుష్కసానమువారిరదేశముల వారితో గావించుకొనరాదు. తురుష్కసానమునందు నివాస మేర్పరుచుకొనుటకు రష్యనులకు ప్రత్యేకహక్కుల నొసంగవలెను. తురుష్కసానవైద్యములను సంస్కరించుటకొక రష్యను అధికారిపంపబడును. ప్రతిమొదలగు పవార్థములను దొరికంతవరకు రష్యకు ఎగుమతి జేయవలెను.

(వంగూరి సుబ్బారావు గారు)

భూస్వామి రైతు వ్యవసాయస్థితిగతులు:—1929 మొలి
త 599 రు కాశము (అంటుది) క్రి. శ. 1317 చెయ్యెదమ

ఈ విశేషమున గాక విజయనగరపురాజులు తుంగభద్రా నది కానకట్టు కట్టించి, పంటకాలువలు త్రవ్వించియు, చెరువులు

“ప్రతి గ్రామము నందలి యంతఃపరిపాలనమును పీఠికాస్వ
లకుఁ జలనములేక నడుచును. విప్లవముగా (Revolution) లె

7, తంబూకెటివీధి, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

తాల్ల పూడి

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

శ్రీమంత్రి

ఎండలు బహు శీతముగా కాయమున్నవి. చెందుకోజుల నుండి మట్టులు వేయించుచు గాని వర్షములు లేవు. పునాన పంటలు పాడయిపోయినవి. నువ్వుపంటపాడ పాడగుచున్నది. గోదావరియందు నీళ్లు చాల తక్కువగాయున్నది.

ఏలూరుపాటి రామభద్రచతురులుగారు

ఏరు చిన్నప్పటినుండేయు జేబాభిమానులై ప్రజాభివృద్ధికి మిక్కిలి పాటుబడిరి. ఏరు మా గ్రామమున శ్రీ పరవాలయము కట్టెట నొక గ్రంథాలయమును స్థాపించి దానిని నిర్వహించుటకొరకు తమ స్వంతభవనమును కూడ చాల నుపయోగించిరి. మఱియు పెక్కుమంది గ్రంథకర్తలను యాదించి పఠనాలయమును చాల పాఠశాలల నుపకారము చేసినవారు. ఇందునందవర్తనల క్రితము యీతాంశా మహాసభను యీ గ్రామమున తమ స్వంత భవనములో యీ గ్రామమున జరిపినారు. ఇట్టివల మహాత్ము గాంధీగారిచేరూపబడిన నిరాకరణోద్యమమునందు కట్టుబడితనము నున్నవాడతన బనిచేసి, రాష్ట్రీయసంఘసభ్యులుగా నుండిరి. తమ కుమారుని వివాహమునకు రు 116 లు కలకు స్వరాజ్య నిధికి కట్టుము చేయించిరి. ఇట్టిజేబాభిమాన తత్వము లగు శ్రీరామభద్రచతురులుగారు మా గ్రామమును విడచి తమకు గ్రామము వివాహార్థమై పోవుట, మా గ్రామములకేగాక యీ చుట్టుపట్ల గ్రామములకుగూడ విచారముగానున్నది. ఏరు మాసభ్యు నుండి గ్రామసంరక్షణ మేల్పాటుకొని అక్కడకూడ ప్రజా సేవతన భావించిరి. ఆయన కోర్కెలతో వృద్ధిపొందు నట్లు జేయుటకు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము. మా గ్రామ వర్తక విభాగము లండలు వారు గ్రామములో లేనికొరకు దీర్చి పఠనాలయభివృద్ధికి పాటుపడుచు వారి గౌరవార్థమై "శ్రీపరవాలయము" అనుపేరున "శ్రీరామభద్ర పఠనాలయము"ని మార్చగలండుట ప్రార్థించుచున్నాను.

ఉయ్యూరు

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

రాజావార్ గారి బదిలి

రైతుల మన్ననలకు పాటులయినట్టియు, రాజుకు, రైతుకు, కలతను కలుగ చేయక శాంతిగా దస్తురములు పర్యటించి నితరుల యునట్టియు రి పునర్వరములనుంచి రాజా వార్ గానున్న శ్రీమంత మాచిరాజు చలపతిరావు పంతులు గారు గణపవరం రాజాకు మాన్యుచుండిరి. వీరి గౌరవార్థము పెద్దసభ జరుపబడెను. ఆసభను చుట్టుపట్ల గ్రామములలోని పెద్దలుకూడావచ్చి రాజావారుగారి కురుణములను కొనియాడిరి. వారిని పుష్పమాలాలంకరించి చని అల్పవరములతో సభ ముగించిరి. వీరి బదిలి రైతులకును ముసలివలకును విచారము కలుగ చేసినదనుటలో అతిశయోక్తిలేదు.

జాతీయపాఠశాల

100 మంది విద్యార్థులతోను 6 పుష్పాభ్యాయలతోను మా గ్రామజాతీయపాఠశాలను నిర్వహించుచు నెఱవేర్చుచున్న పుష్పాభిమానులు ప్రగతియులు. ఈ ప్రాంతవాసుడును, పుర వాసులును, తమ బిడ్డలను పంపియు, ద్రవ్యసహాయము చేసియు, యీ పాఠశాలను దినదినాభివృద్ధి చేయుభావము, ప్రజలపై నున్నది.

దేవాదాయము

ఈ గ్రామ శివాలయము 2003, వచ్చే భూములు కలవు గాని, ప్రహరీలేదు. అన్ని జంతువులకు నివాసముగా నున్నది. సక్రమ అర్చికాదికములు జరుగుటలేదు. యివాములు తనభాలువెట్టి ఒక అర్చక భాగమును లేచిపోయినాడు.

ఈ ఆలయమును స్త్రీము దావా తెచ్చి హిందూమత గౌరవమును కాపాడుకో గల భారము అగ్రకులము వారగు బ్రాహ్మణులపై గలదు గనుక త్వరపడ ప్రార్థింతులు.

THE BENGAL COTTON AND WOOLEN MILLS LTD.,

Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 40 per cent dividend in the first year. For Prospectus and particulars please apply to Roy Dutta and Co.

172, Bow Bazar Street, CALCUTTA

గృహ నిర్మాణము

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాద్, గోదావరి, విశాఖరెవెన్యూలు, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా క్వంటర్ పడవలమీద రంగునునుండి. శేతు కలక తెప్పించుటచే చతురగా ప్రకటనైన, శేతుమామల కమ్మలు, చూలములు, రత్నములందు చిల్లరగానున్న, తర్జునలకు టాప్ ఫిరకలను విక్రయించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం రైల్వేకంపె మా రైల్వే తక్కువ, రయలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కావలెన్ని వారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

జ. సుబ్బారాయుడు కంపెనీవారికి,

శేతు కలకర్తలకు, కాకినాడ.

చాటుపద్యమణిమంజరి

ద్వితీయభాగము

అక్షోద్ధమండి యభివృద్ధిశ్రమ చేసి యాంధ్రజాత మన్నిభాగముల నుండియు రత్నములవంటి చాటుపద్యములను సుకా దించి జేయారి ప్రభాకర కావ్యిగారు దీనిని వెలుయించినారు. ప్రథమభాగమున లేని యభ్యుదయవైఖరులు గలిగి యిది యద్భుతిముగా నున్నది. వెల 1-5-0, ప్లేజు పేజుల ప్రతి 1-10-0

మూన్నాళ్ల ముచ్చట

హృద్యమగు చిన్న పద్యసమంధము, ప్రభాకరకావ్యి గారు రచించిన పద్యము లమృతగుళికలవంటివి, కథ యీనాటి యాంధ్రజాతపును, దీనితో నిండినది. వెల 0-5-0.

ఆగష్టు నెల ముగియాలిగా, రెంటికిని ఆర్డరు పంపువారికి మూన్నాళ్ల ముచ్చటను రూ. 0-4-0 లకే పంపుచును.

అగ్రెసు:—మణిమంజరి మేనేజరు,

(142) తిరువల్లి క్లెరిక్, మద్రాసు.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయుర్వేద శాస్త్రములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరజీ, (8198) 27, చీనాబాగురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆగత్యైక్యహామము

రు 116 లు బహుమానము

తయ, దగ్గు, ఒకరుపు, ఉబ్బనము, మొదలగు క్షేమ వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల కోజులకు ఎటువంటి యువకోగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పప్ర్యములేదు, వారంగోజులలో నీ కాలా భాగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేదనియ రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియెడల మేము కృతజ్ఞులుగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి ఆయుషియుట వైదవ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సుపదు మించుకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-5-0 లు ఆగును. 1 నెల కోజులకు రు 4-5-0 లు ఆగును. కావలెనవారికి శేతులా. ఉచితము.

మేనేజరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం (213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

ఎలక్ట్రిక్ లైట్

ఈ జర్నల్ నిల్వలో దీపము సేమలో తమరు నెయ్యిబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్నిపుల్ల (Match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలక్ట్రిక్ శక్తివలన మండును. దైర్ఘ్యము ప్రకారము చేసి దీపమునై నుండు చక్రమును త్రిప్పినయెడల, తమకుమే ప్రకాశ ముగా మండును. చూడుటకు చూచు ఆకర్షణముగా నున్నది. జేమయందు సహ ఉంచుకోవచ్చును. దీపము 1-5-0 రూ 1-8-0. జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు 232, మద్రాసు.

జాతకరత్నము

జన్మరత్నము పుట్టికేసే జేబ్ ముచ్చటనుండి లేకమే గంక ప్సర పతిలనులను క్యాకెక్టరు రిడింజిటో సహాయుని సందర్శించుటలేనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కర లేదు. తమంతట తాము వ్రాసికొనలరు. భవన, సంతానము, యిదు రాశోగ్రములు మున్నగు వ్యావర్తకములతో మీ మీ జాత కములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషు. దీని వెల రు 2-0-0, నెలొప్పులలోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే (164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషమాలయము, భింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కత్తికట్ట గుర్తి గలము పొదుగు 1-0-0. వాగ్దేవము. 1-5-0 రూ 1-8-0. దీనిని కొనువారికి వికటి ఉచితము. పోస్ట్జిల్లానుజేత కలయెవారు అర్జునుతో ఒకరూపాయి అద్వాన్సు పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో. కట్టపు అండ్ బాక్ జేబర్స్ బిల్ద శివార్థం. (గోదావరిజిల్లా) తెల్లగ్రామం అగ్రెసు: "కత్తికట్టలు" విశాఖరం. దీనిని కొనువారికి ఒకరూపాయి అద్వాన్సు పంపవలెను.

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, వాటకములందు, ఇతర కుళి కార్యములందు బహుమతినిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన వెండజీరకం బంగారు ఉంగరములు, పువ్వరంగములేర్పి కట్టుబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, అగ్లస్, నీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు రంగురచేయబడి అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది తృప్తికరముగా లేకున్న వాసకు తిసికొని వైశామిచ్చెదము.

లక్ష్మీ జ్యాయలూరి కంపెనీ, (191) 15/233, వైనాబాగు, మద్రాసు.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణములోని

సుందరకాండము

అంబటికాకావ్యరచయిత శ్రీమహాకవిరామణ్యుల క్రమాదిసహితము. రూ 5. పోస్ట్జె 15 అణాలు.

పాండురంగమాహాత్మ్యము

(తెనాలి రామకృష్ణకవి) కట్టిపెట్టు రూ 5. పో. ఆ. 8

స్వర శాస్త్రము

మూర్త్యవర్ణనాదీఫలముల వెలుపును రూ 1-8-0 పో. ఆ. 8

తే. శ్రీరంగాచార్యులు, 9, పల్లెయపల్లెకోవిగి, పావుకాపేట - మద్రాసు.

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రపంచము దెల్లెలను మిక్కిలి భౌతికంగాని యజ్ఞక యోగితాపత్రములను, చుట్టకేల్లును పొందిన ప్రాచీన ప్రకారకారావుగారిచే రచియింపబడినది.

ఈ పుస్తక మెల్లవారికిని బోధపడుటగా చక్కని తెలుగులో వ్రాసుబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారును యితరులసహాయములేకుండ తమంతట తామే జ్యోతిషులగుదురు. ఇట్టిభుక్తము ముందెప్పుడును ప్రయోగపడబడినది. ఈ పుస్తక ములో ననేక జ్యోతిషకావ్యములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిషులకిడినకు తెలియజేటి హంశములు కలవు. దీనిని సాధించినవైద వ్రాసిన వంతులు విజయమిది తెలియను. ఒకరతి వెల రూ 2-8-0 లు దీనిని చిరువానూరు వ్రాయవల యును.

కళింగ జ్యోతిషనిలయము చోడవరం, విశాఖపట్నంజిల్లా.

బొగ్గుపులుసు వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధములయిన ఏ రేటెడ్ హాటల్ల తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది.
చెన్నపురి గవర్నమెంటు కేమికల్ ఎక్సామినర్ వల్ల గ్యాసు శుద్ధమైన దని యోగ్యతాపత్రము
పొందబడినది.

సోడానాటర్ మిషనులు

ప్యారి అండ్ కంపెనివారిస్ సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు క్రింద కనపరచిన
విలాసమునకు నేరుగా వ్రాసుకొన్న యెడల అర్హుల నవ్వయిచేయబడును.

ప్యారి అండ్ కంపెని, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా డిస్ట్రిబ్యూషన్ అండ్ షాంక్ షాక్ రీస్ (లిమిటెడ్) నెల్లికుప్పం.

(దక్షిణ ఆంధ్రాను కల్లా)

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుశ్శబ్దతో ఈడి రాకముననే క్షురకమును.
ఈడికమును వెంటుకలెట్టివయెడల వెంటుకలు పొడైపోవును.

అంతకురకు రావించుకర్డు.

నేడే

కామినియా నూనెను

వాడులు మొదలు పెట్టుదు.

ఇది విజృంభణ చేయుచున్నది.

వెంటుకలు కట్టి రోగ మున్ను, శిరో మాండ్ల మున్నును,
యది నివృత్తము.

వెంటుకలు విట్టుట కాని, గరుకున కాని యుండును.

హా వెంటుకలు మరల యెట్టుటి పెట్టెదమున గల్గి కట్టు
కని అంతి మెరయను యందును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరిక్షించి చూడును.

వెంటుకలు వెంటుకపుట్టి యునునో కనిపెట్టుదు.

కామినియా నూనెను విమ్మ వర్షకృష్ణునిగ నేయును.

200 ప్యాకెట్ 1-5 రుక రూపాయి. 500 ప్యాకెట్ 2-5 రుక రూపాయి.

అన్ని వాట్లలోను ఈ గ్రేడ్ వెంటుకలెట్ (కామినియా)
విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మరల ఎవ్వరూ రంగువెట్టికెట్టు, ఇది ఒక ముక్క

కాకికర్డు నూడే రోరకును, లేకున్న,

హా యెట్టుట:-

అంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్నామీడు, బొంబాయి.

(126)

మాకు నుకూలము (మెర్చండ్) లేక అర్హుల రావలసినవృత్తు
"టెట్రా డిల్ టెట్రా" యే వ్రాయుదు.
ఇది విజృంభణ చేయుచున్నది. అర్హులగునైతే గుణముగలది.
కొన్ని ప్యాకెట్ 1-5 రుక రూపాయి 2-0-0
1 డ్రామా " " 0-12-0
1/2 డ్రామా " " 0-8-0
కొన్ని చుక్కలు వేరి నమూనాను చర్చిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాడును చుక్కలకెట్టుటకు వ్యాపించును.

సిద్ధమకరధ్వజ (వైషణ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు తుదిచేసిన రకము, బంగారము, కర్పూర, కన్న
కర్పూరము మొదలగు వివిధరకల ద్రవ్యములు చేరియున్నది. వైషణ్యములోని యోగము ప్రకారము నిర్వహణను మాత్ర
కయారుచేయబడియున్నది.

కో! స్వేచ్ఛాచారినతో: నకరాచిద్వివర్యతే! మధాయా: కాంతిజనన: కామోద్దీపనకృతామ్॥
బుద్ధిని, ఆయుర్వాయమును కృత్తిచేయును. కీరమునకు కాంచినమిప్పును. హేమగ్ధాతుపుష్టితేనీ కామోద్దీపనము.
గలిగించును. అతిమాత్రము, తీయ, సుఖరోగములు, మొదలగు భాతుతీయకరములగు వ్యాధులలో హేమగ్ధాతు మున్న
యోగకరము.

అంగ్రాఅయుర్వేద షార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలభదనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపుత్ర బి. యే., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే వ్యాపింపబడినది.

19 హాంస్ రోడ్డు హాంబురోడు, ముద్రాను.

నిర్విషముగ తయారుచేయబడిన కాస్త్రీయకోమధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

దంత చూర్ణము

నెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతో ముటకున చిగుళ్లనుండి రక్తము
ప్రవించకుండును. నోటు దుర్బంధములేక యుండును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

నెలనులభము!

ఫల మధికము!!

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను వెంచి నిగనిగ లాడించును.

5 రులములు గల సీసా 1-కి ఆజూలు 0-12-0 మూత్రమే.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

నెలనులభము.

ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అర్హులారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మున్సిపల్
నెం 148 రు కలిగియుండుచీట్ల 30 దంతులు గలిగి
నామేదను అద్దాల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ
మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్ర
వరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు భూ
యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాత్రు భూ ర్తియైన వెంటనే
లాటరీ కలిపే తేదీ వ్యతిరేకలో ప్రచురపరచి యేలూరుపట్టణ
మలో ఘరానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ నేయబడును.
గనుక ప్రతివారును వారి వారి యిష్టముల నిర్ణయించుకొనుట
కిది మంచికరుణము. త్వరపడుడు, తరుణము మించిపోయిన
తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి
రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా భూవలయన కలిసిపట్టున్న, వికా
ములున్న కోరువారు మా యేజంటిల్లగాని నేరుగా నాకు
వాసిగాని వెలుసుకోవలయును. ఈ చీట్లెల్ల కమాల అయ్యి
సామ్య కృష్ణాజిల్లా యేలూరు వెంట్రో కో ఆఫరేటివు బ్యాం
కిలో నుంచబడును.

2. ప్రతిగామమునందును మంచి యేజంటి కాం
యను. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు
యొక్రింద సంకేతముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి
గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

"చీట్లు కావలసినవారు, కను అడ్డమున్ను కృష్ణము
వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ ముడి అర్హుల చేసి
యెడల, అంగిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు

మాటూరి సర్వేశం.

కృష్ణాజిల్లా,
1-7-1922.

మేడ హక్కుదారుడు.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి

తేది నుండి అన్ని ఖరలు మార్పుబడినది.

The Zandu Pharmace- utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పుటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నమ్మకముగాను, తప్పుక గుణము నిచ్చునట్లును
అయుర్వేద యోగధములను తయారు చేయు
చున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన అయు
ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు
పతకములు బహుమతిగా విచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో
ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండా వర్త స్యూటికల్

వర్కుస్

అయుర్వేద యోగధముల తయారు

(388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెసెస్ కంపెనీ

సోల్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

వనావధినరస్పరిల్లా

రక్తహింసితం రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టు
యందు కారణము గాంచును. ధర 1-10-0

ఇండియా సీలోకానుడు ఎచ్చటికైనను తపోలాభము
ప్రకటనగా పంపబడును. (391)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 పనసవాడి, బొంబాయి